

MINDRESC

R. A.

Copertă și ilustrații:
LIVIA RUSZ

ION CREANGĂ

POVEȘTI
POVESTIRI
AMINTIRI

Ediție îngrijită și glosar de
G.T. KIRILEANU

EDITURA ION CREANGĂ 1972

POVESTI

SOACRA CU TREI NURORI

Era odată o babă care avea trei feciori nași ca niște brazi și tari de virtute, dar slabi de minte.

O răzășie destul de mare, casa bătrânească cu toată pojiția ei, o vie cu livadă frumoasă, vite și multe păseri alcătuiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strînse și părălute albe pentru zile negre, căci lega paraua cu zece noduri și tremura după bani.

Pentru a nu răzleți feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alăturate, una la dreapta și alta de-a stînga celei bătrînești. Dar tot atunci luă hotărîre nestrămutată a ținea feciorii și viitoarele nurori pe lângă sine — în casa bătrânească — și a nu orîndui nimic pentru împărțeală pînă aproape de moartea sa. Așa făcu, și-i rîdea inima babei, de bucurie, cînd gîndea numai cît de fericită are să fie, ajutată de feciori și mîngîiată de viitoarele nurori. Ba de multe ori zicea în sine: «Voi priveghea nurorile, le-oi pune la lucru, le-oi struni și nu le-oi lăsa nici pas a ieși din casă, în lipsa feciorilor mei.

Soacră-mea — fie-i țărna ușoară! — așa a făcut cu mine. Și bărbatu-meu — Dumnezeu să-l ierte! — nu s-a putut plînge că l-am înșelat, sau i-am răsipit casa... deși citeodată erau bănuiele... și mă probeza... dar acum s-au trecut toate!»

Tustrei feciorii babei umblau în cărăușie și cîștigau mulți bani. Celui mai mare îi veni vremea de înșurat și baba, simțind asta, umbla valvirtej să-i găsească mireasă; și în cinci-șase sate, abie-abie putu nimeri una după placul ei: nu prea tină, naltă și uscățivă, însă robace și supusă. Feciorul nu ieși din hotărîrea maică-sa, nunta se făcu și baba își luă cămeșa de soacră, ba încă netăiată la gură, care însemnează că soacra nu trebuie să fie cu gura mare și să tot cîrtească de toate cele.

După ce s-a sfîrșit nunta, feciorii s-au dus în treaba lor, iar nora rămase cu soacra. Chiar în acea zi, cătră sară, baba începu să puie la cale viața nurori-sa. Pentru babă, sîta nouă nu mai avea loc în cui. «De ce mi-am făcut clește? Ca să nu mă ard» zicea ea. Apoi se suie iute în pod și scoboară de acolo un știubei cu pene rămase tocmai de la răposata soacră-sa, niște chite de cinepă și vreo două dimerlii de păsart.

— Iată ce-am gîndit eu, noro, că poți lucra nopțile. Piua-i în căsoaia de alături, fusele în oboroc sub pat, iar furca după horn. Cînd te-i sătura de strujit pene, vei pisa malai și cînd a veni bărbatu-tău de la drum, vom face plachie cu costite de porc de cele afumate, din pod, și, Doamne, bine vom minca! Acum deodată pînă te-i mai odihni, ie furca în brîu și pînă mini dimineată să gătești fuioarele aceste de tors, penele de strujit și malaiul de pisat. Eu mă las puțin, că mi-a trecut ciolan prin ciolan cu nunta voastră. Dar tu să știi că eu dorm iepurește; și pe lingă îți doi ochi mai am unul la ceafă care șede pururea deschis și cu care vîd și noaptea și ziua tot ce se face prin casă. Ai înțeles ce ți-am spus?

— Da, mămucă. Numai ceva de mîncare...

— De mîncare? O ceapă, un usturoi, ș-o bucată de mămăligă rece din poliță, sînt destul pentru o nevastă tină, ră ca tine... Lapte, brînză, unt și ouă de am putea scripui să ducem în tirg ca să facem ceva parale; căci casa s-a mai îngreuiat cu un mîncău și eu nu vreau să-mi pierd comîndul.

Apoi, cînd inseră, baba se culcă pe pat, cu fața la părete, ca să n-o supere lumina de la opaiț, mai dînd a înțelege nurori-sa că are s-o privigheze; dar somnul o cuprinse îndată și habar n-avea de ce face noră-sa. Pe cînd soacra horăia, dormind dusă, blajina noră migăia prin casă, acuș la strujit pene, acuș îmbăla tortul, acuș pisa mălaiul și-l vîntura de buc. Și dacă *Enachi* se pune pe gene-i, ea îndată lua apă rece și-și spăla fața, ca nu cumva s-o vadă neadormita soacră și să-i bănuiască. Așa se munci biata noră pînă după miezul nopții, dar despre ziuă somnul o dobori și adormi și ea între pene, caiere, fusele cu tort și bucul de malai.

Baba, care se culcase odată cu găinile, se sculă cu noaptea-n cap și începu a trînti și-a plesni prin casă, încît biata noră care de-abia ațipise, de voie, de nevoie, trebui să se scoale, să sărute mina soacrei și să-î arăte ce-a lucrat. Încet-încet nora s-a dat la brazdă și baba era mulțumită cu alegerea ce-a făcut.

Peste cîteva zile cărăușii sosesc, și tinăra nevestă, văzîndu-și bărbătelul, mai uită din cele năcazuri!

Nu trece mult și baba pune la cale și pe feciorul cel mijlociu și-și ie un suflet de noră întocmai după chipul și asemănarea celei dintîi, cu deosebire numai că aceasta era mai în vîrstă și ceva încrucișată, dar foc de harnică.

După nuntă feciorii se duc iarăși în cărăușie, și nurorile rămîn iar cu soacra acasă. După obicei ea le dă de lucru cu măsură și cum înserează se culcă, spuînd nurorilor să fie harnice și dîndu-le de grijă că nu cumva să adoarmă, că le vede ochiul cel neadormit.

Nora cea mai mare tălmăci apoi celeilalte despre ochiul soacră-sa cel atoatevăzător, și așa una pe alta se îndemnau la treabă și lucrul ieșea gîrlă din minile lor. Iară soacra huzurea de bine.

Dar binele, citeodată, așteaptă și rău. Nu trece tocmai mult și vine vremea de însurat și feciorului celui mic. Baba însă voia cu orice chip să aibă o troiță nedespărțită de nurori... De aceea și chitise una de mai înainte. Dar nu-i totdeauna cum se chitește, ci-i și cum se nimerește. Într-o bună dimineață, feciorul mamei îi și aduce o noră pe cuptoriu. Baba se

scarmână de cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face și, de voie, de nevoie, nunta s-a făcut, și pace bună!

După nuntă, băbații din nou se duc în treaba lor, și nurorele rămân iar cu soacra acasă. Baba iarăși le dă de lucru cu măsură, și cum vine sara, se culcă după obicei. Cele două nurori văzînd pe cea mai tinăra codindu-se la treabă îi zic:

— Da nu te tot codi, că mămuca ne vede.

— Cum? Eu o văd că doarme. Ce fel de treabă e aceasta? Noi să lucrăm și ea să doarmă? Nu căuta că horăiește — zise cea mijlocie — mămuca are la ceafă un ochi neadormit, cu care vede tot ce facem, și-apoi tu nu știi cine-i mămuca, n-ai mîncat niciodată moarea ei.

— La ceafă?... Vede toate?... N-am mîncat moarea ei?... Bine că mi-am adus aminte. Dar ce mîncăm noi, fetelor hăi?

— Ia, răbdări prăjite, dragă cumnătică... Iar dacă ești flămîndă, ie și tu o bucată de mămăligă din colțar și cu niște ceapă și mînîncă.

— Ceapă cu mămăligă? D-apoi neam de neamul meu n-a mîncat așa bucată. Da slănină nu-i în pod? unt nu-i? ouă nu-s?

— Ba sînt de toate — ziseră cele două — dar sînt ale mămucai.

— Eu cred că tot ce-i a mămucai e și-al nostru, și ce-i al nostru e și-al ei. Fetelor hăi! s-a trecut de șagă. Voi lucrați, că eu mă duc să pregătesc ceva de-a mîncării, știi cole, ceva mai omeneste, și-acuș vă chem și pe voi.

— Doamne, ce vorbă ți-a ieșit din gură! ziseră cele două. Vrei să ne-aprindem paie în cap? Să ne zvirlă baba pe drum?

— Las dacă v-a durca capul. Cînd v-a întreba pe voi, să dați vina pe mine și să lăsați să vorbesc eu pentru toate.

— Apoi dar... dă!... fă cum știi, numai să nu ne bagi și pe noi în belea.

— Hai, fetelor, tăceți, gura vă meargă; că nu-i bună pacea și mi-i dragă gilceava. Și iese cîntînd:

Vai săracu omu prost,
Bun odor la cas-a fost!

Nu trece nici un ceas la mijloc, și-un cuptor de plăcinte, cițiva pui pîrpiliți în frigare și prăjiți în unt, o străchinoaie

de brinză cu smintină și mămăliguța erau gata. Apoi iute cheamă și pe celelalte două în bordei și se pun la masă cu toatele.

— Hai, fetelor, mâncați bine și pe Domnul lăudați, că eu mă răpăd în cramă s-aduc ș-un cofăel de vin, ca să meargă plăcintele aceste mai bine pe gît.

După ce au mîncat ș-au băut, le-a venit a cînta, ca rusului din gura girliciului:

Soacră, soacră, poamă acră!
De te-ai coace cit te-ai coace,
Dulce tot nu te-i mai face...

De te-ai coace toată toamna,
Ești mai acră decît coarna;
De te-ai coace-un an ș-o vară,
Tot ești acră și amară!
Ieși afară
Ca o pară,
Intri-n casă
Ca o coasă,
Șezi în unghi
Ca un junghi.

Ș-au mîncat, ș-au băut, ș-au cîntat, pînă au adormit cu toatele pe loc.

Cînd se scoală baba în zori de ziuă, ia nurori dacă ai de unde. Iese afară spărijetă, dă încolo, dă pe dincolo, și cînd intră în bordei, ce să vadă? Bietele nurori jăleau pe soacră-sa... Pene împrăstiate pe jos, fărîmături, blide aruncate în toate părțile, cofăielul de vin răsturnat — ticăloșie mare!...

— Da ce-i acolo? strigă baba înspăimîntată.

Nurorile atunci sar arse în picioare și cele mari încep a tremura ca varga, de frică, și lasă capul în jos de rușine. Iar cea cu pricina răspunde:

— Da bine, mămucă, nu știi c-au venit tătuca și cu mămuca și le-am făcut de mîncare, și le-am scos un cofăiel de vin, și de aceea ne-am chefaluit și noi oleacă? Iaca, chiar mai dineoarea s-au dus.

— Și m-au văzut cuscrii cum dormeam?

— D-apoi cum să nu te vadă, mămucă?

— Ș-apoi de ce nu m-ați sculat? Mîncă-v-ar ciuma să vă minînce!

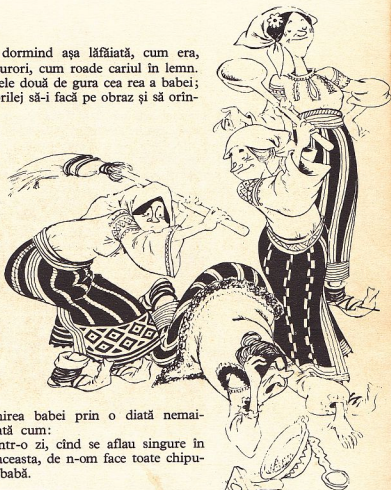
— D-apoi dă, mămucă, fetele acestea au spus că dumneata vezi tot, și de aceea am gîndit că ești minioasă pe tătuca și pe mămuca, de nu te scoli. Și ei erau așa de mîhniți, de mai nu le-a ticnit mîncarea.

— Ei lasă, ticăloaselor, că v-oi dobzăla eu de-acu-nainte.

Și de atunci nurorile n-au mai avut zi bună în casă cu baba. Cînd își aducea ea aminte de puicile cele nadolence și boghete, de vinișorul din cramă, de răsipa ce s-a făcut cu munca

ei, și c-au văzut-o cuscii dormind așa lăfăiată, cum era, crăpa de ciudă și rodea în nurori, cum roade cariul în lemn.

Se lehametisiseră pînă și cele două de gura cea rea a babei; și cea mai tinărară găsi acum prilej să-i facă pe obraz și să orin-

duiască totodată și moștenirea babei prin o diată nemai-pomenită pînă atunci, și iată cum:

— Cumnatelor, zise ea într-o zi, cînd se aflau singure în vie; nu putem trăi în casa aceasta, de n-om face toate chipurile să scăpăm de hîrca de babă.

— Ei cum?

— Să faceți cum v-oi învăța eu și habar să n-aveți.

— Ce să facem? întrebă cea mai mare.

— Ia să dăm busta în casă la babă, și tu s-o iei de cînepa dracului și s-o trăznești cu capul de păretele cel despre răsărit, cît îi putea; tot așa să faci și tu cu capul babei de păretele cel despre apus; ș-apoi, ce i-oi mai face și eu, veți vedea voi.

— D-apoi cînd or veni ai noștri?

— Atunci voi să vă faceți moarte-n păpușoi, să nu spuneți nici laie, nici bălaie. Oi vorbi eu și cu dinșii, și las dacă va fi ceva.

Se înduplecă și cele două, intrară cu toatele în casă, luară pe babă de păr, ș-o izbiră cu capul de pereți, până i-l dogiră. Apoi cea mai tină, fiind mai șugubată de cît cele două, trîntește baba în mijlocul casei ș-o frămîntă cu picioarele, ș-o ghigosește ca pe dînsa; apoi îi scoate limba afară, i-o străpunge cu acul și i-o presură cu sare și cu piperiu, așa că limba îndată se umflă și biata soacră nu mai putu zice nici cîr! Și slabă și stîlcită cum era, căzu la pat bolnavă de moarte. Apoi nurorile, după sfătuirea celei cu pricina așezară baba într-un așternut curat, ca să-și mai aducă aminte de cînd era mireasă, și după aceea începură a scoate din lada babei valuri de pinză, a-și da ghiont una alteia și a vorbi despre stirlici, toiag, năsalie, poduri, paraua din mina mortului, despre găinile ori oia de dat peste groapă, despre strigoi și cîte alte năzdrăvănii înfiorătoare, încît numai aceste erau de ajuns, ba și de întrecut, s-o vîre în groapă pe biata babă.

Iaca fericirea visată de mai înainte cum s-a împlinit!

Pe cînd se petreceau aceste, iaca s-aud scrișind niște cară: bărbații veneau. Nevestele lor le ies întru întîmpinare, și după sfătuirea celei mai tinere, de la poartă s-aruncă în gîtul bărbaților și încep a-i lua cu vorba și a-i desmierda, care de care mai măgulitor.

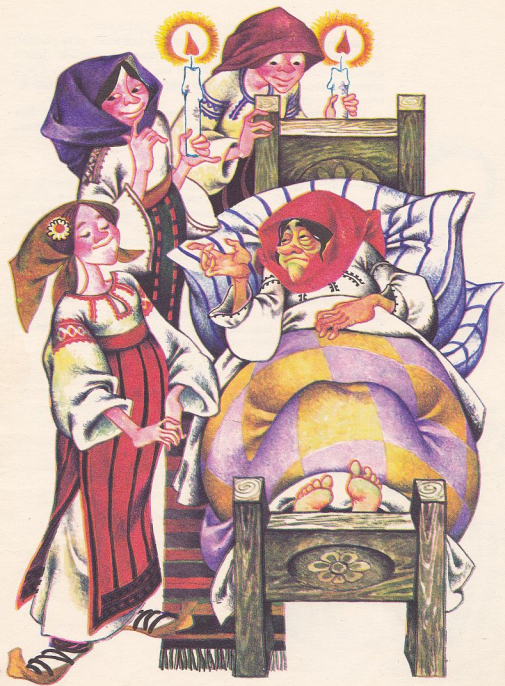
— Da ce face mămuca? întrebare cu toții deodată cînd dejugau boii.

— Mămuca — le luă cea mai tină vorba din gură — mămuca nu face bine, ce face; are de gînd să ne lese sănătate, sărmana.

— Cum? ziseră bărbații înspăimîntați, scăpînd răsteele din mină.

— Cum? Ia sînt vreo cinci-șase zile de cînd a fost să ducă vițeii la suhat și un vînt rău pesemne a dat peste dînsa, sărmana!... Ielele i-au luat gura și picioarele.

Fiii se răpăd atunci cu toții în casă la patul mîne-sa, dar biata babă era umflată cît o bute și nici nu putea blești macar din gură. Simțirea însă nu și-o pierduse de tot, și vîzîndu-i,

își mișcă puțin mîna și arată la nora cea mai mare și la păretele despre răsărit, apoi arată pe cea mijlocie și păretele despre apus, pe urmă pe cea mai tînăra și jos în mijlocul casei. După aceea de-abia putut aduce mîna spre gură și îndată căzu într-un leșin grozav.

Toți plîngeau și nu se puteau dumeri despre semnele ce face mama lor. Atunci nora cea tînăra zise, prefăcîndu-se că plînge și ea:

— Da nu înțelegeți ce vrea mămuca?

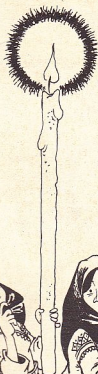
— Nu, ziseră ei.

— Biata mămuică lasă cu limbă de moarte că fratele cel mare să ieie locul și casa cea despre răsărit; cel mijlociu cea despre apus; iară noi, ca mezini ce sîntem, să rămînem aici, în casa bătrînească.

— Că bine mai zici tu, nevastă, răspunse barbatu-său.

Atunci ceilalți nemaiavînd încotro șovăi, diata rămase bună făcută.

Baba muri chiar în acea zi și nurorile, despletite, o boceau de vuia satul. Apoi peste două zile o îngropară cu cînte mare și toate femeile din sat și de prin meleagurile vecine vorbeau despre soacra cu trei nurori și ziceau: «Ferice de dînsa c-a murit, că știu că are cine o boci!»

CAPRA CU TREI IEZI

Era odată o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau, iar cel mic era harnic și cuminte. Vorba ceea: sînt cinci degete la o mîină și nu samănă toate unul cu altul.

Într-o zi, capra chemă iezii de pe afară și le zice:

— Dragii mamei copilași, eu mă duc în pădure, ca să mai aduc ceva de ale mîncării. Dar voi încuiеți ușa după mine, ascultați unul de altul și să nu cumva să deschideți pînă ce nu-ți auzi glasul meu. Cînd oi veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți, ș-am să vă spun așa:

Trei iezi cucuiеți,
Mamei ușa descuiеți,
Că mama v-aduce vouă:

Frunze-n buze,
Lapte-n țife,
Drob de sare
În spinare,
Mălăieș
În călcăieș,
Smoc de flori
Pe subsuori.

Auzit-ați ce am spus eu?

— Da, mămucă, ziseră iezii.

— Pot să am nădejde în voi?

— Să n-ai nici o grijă, mămucă, apucară cu gura înainte cei mai mari. Noi sintem o dată băieți și ce-am vorbit o dată, vorbit rămîne.

— Dacă-i așa, apoi veniți să vă sărute mama! Dumnezeu să vă apere de cele răle și mai rămîneți cu bine!

— Mergi sănătoasă, mămucă — zise cel mic, cu lacrimi în ochi — și Dumnezeu să-ți ajute ca să te întorni cu bine, și să ne-aduci de mîncare.

Apoi capra iese și se duce în treaba ei. Iar iezii închid ușa după dînsa și trag zăvorul. Dar vorba veche: păreții au urechi și fereștile ochi. Un dușman de lup — ș-apoi știți care? — chiar cumătrul caprei, care de mult pîndea vreme cu prilej ca să pape iezii, trăgea cu urechea la păretele din dosul casei, cînd vorbea capra cu dînșii.

«Bun! zise el în gîndul său. Ia acu mi-i timpul... De i-ar împinge păcatul să-mi deschidă ușa, halal să-mi fie! Știu că i-aș cirnosi și i-aș jumuli!»

Cum zice, și vine la ușa; și cum vine, și începe:

Trei iezi cucuieti,
Mamei ușa descuieti,
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țife,
Drob de sare
În spinare,

Mălăieș
În călcăieș,
Smoc de flori
Pe subsuori.

— Hai! deschideți cu fuga, dragii mamei, cu fuga!
— Ia! băieți — zise cel mai mare — săriți și deschideți
ușa, că vine mama cu de mâncare.

— Sărăcuțul de mine! zise cel mic. Să nu cumva să faceți
pozna să deschideți, că-i vai de noi! Asta nu-i mămuca. Eu
o cunosc de pe glas: glasul ei nu-i așa de gros și răgușit, ci-i
mai subțire și mai frumos!

Auzind aceste, lupul se duse la un fierar și puse să-i ascută
limba și dinții pentru a-și subția glasul, ș-apoi întorcându-se
începu iar:

Trei iezi cucuieti,
Mamei ușa descuieti...

— Ei, vedeți — zise iarăși cel mare — dacă mă potrivesc eu vouă? «Nu-i mămuca, nu-i mămuca.» D-apoi cine-i, dacă nu-i ea? Că doar și eu am urechi. Mă duc să-i deschid.

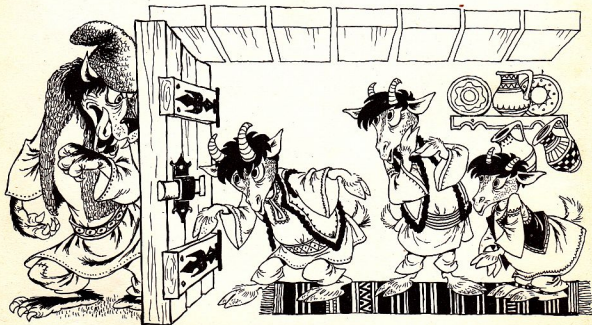
— Bădică! bădică! — zise iarăși cel mic — ascultați-mă și pe mine! Poate mai de apoi a veni cineva și a zice:

Deschideți ușa
Că vine mătușa,

ș-atunci voi trebuie numaidecît să deschideți? D-apoi nu știți că mătușa-i moartă de cînd lupii albi și s-a făcut oale și ulcioare, sărmana?!

— Apoi dă! nu spun eu bine? zise cel mare. Ia de-atunci e rău în lume, de cînd a ajuns coada să fie cap... Dacă te-i potrivi tu aistora, îi ținea mult și bine pe mămuca afară. Eu unul mă duc să deschid...

Atunci mezinul se vîră iute în horn și, sprijinit cu picioarele de prichici și cu nasul de funingine, tace ca peșteles și tremură ca varga de frică. Dar frica-i din rai, sărmana! Asemene cel mijlociu, tuști! iute sub un chersin; se-nghemuiește

acolo cum poate, tace ca pământul, și-i tremură carnea pe dinsul de frică: fuga-i rușinoasă, da-i sănătoasă!... Însă cel mare se dă după ușă, și — să tragă, să nu tragă? În sfârșit trage zăvorul... Cînd ia!... ce să vadă? Și-apoi mai are cînd vedea?... căci lupului îi scăpărau ochii și-i sfîrția gîtlejul de flămînd ce era. Și nici una, nici două, ha! pe ied de gît, îi rătează capul pe loc, și-l mănîncă așa de iute și cu așa poftă, de-ți părea că nici pe o măsea n-are ce pune. Apoi se linge frumuseșel pe bot și începe a se învîrte prin casă cu neastîmpăr, zicînd:

— Nu știi, părerea m-a amăgit, ori am auzit mai multe glasuri? Dar ce Dumnezeu? Parc-au intrat în pămînt... Unde să fie, unde să fie?

Se ițește el pe colo, se ițește pe dincolo, dar pace bună! iezii nu-s nicăiri!

— Mă!... că mare minune-i și asta... dar nici acasă n-am de coasă... ia să mai odihnesc oleacă ieste bătrînețe.

Apoi se îndoaie de șele cam cu greu și se pune pe chersin. Și cînd s-a pus pe chersin, nu știu cum s-a făcut că, ori chersinul a crăpat, ori cumătrul a strănutat... Atunci iedul de sub chersin, să nu tacă? — îl păștea păcatul și-l mîncea spinarea, sărăcuțul:

— Să-ți fie de bine, nănașule!

— A!... ghidi, ghidi! ghiduș ce ești! Aici mi-ai fost! Ia vină-ncoace la nănașelul să te pupe el!

Apoi rădică chersinul binișor, înșfacă iedul de urechi și-l flocăiește și-l jumulește și pe acela, de-i merg peticile!... Vorba ceea: toată paserea pe limba ei piere.

Pe urmă se mai învîrte cît se mai învîrte prin casă, doar a mai găsi ceva, dar nu găsește nimic, căci iedul cel cumințe tăcea molcum în horn, cum tace peștele în borș la foc. Dacă vede lupul și vede că nu mai găsește nimic, își pune în gînd una: așază cele două capete cu dinții rinjiți în ferești, de ți se părea că rid; pe urmă unge toți păreții cu sînge, ca să facă și mai mult în ciuda caprei, și-apoi iese și-și caută de drum.

Cum a ieși dușmanul din casă, iedul cel mic se dă iute jos din horn și încuie ușa bine. Apoi începe a se scărmana de cap și a plînge cu amar după frățiorii săi.

— Drăguții mei frățiori! De nu s-ar fi înduplecat, lupul nu i-ar fi mîncat! Și biata mamă nu știe de astă mare urgie ce i-a venit pe cap! Și bocește el, și bocește, pînă îl apucă leșin. Dar ce era să le facă? Vina nu era a lui și ce au căutat, pe nas le-a dat.

Cînd jălea el așa, iaca și capra venea cit putea, încărcată cu de-a mîncării și gifuind. Și cum venea, cit de colo vede cele două capete cu dinții rînjiți în ferești.

— Dragii mămucutei, dragi, cum așteaptă ei cu bucurie și-mi rid înainte cînd mă văd!

Băieții mamei, băieți,
Frumușei și cucuieții!...

Bucuria caprei nu era proastă. Dar cînd s-apropie bine, ce să vadă? Un fior rece ca gheața îi trece prin vine, picioarele i se taie, un tremur o cuprinde în tot trupul și ochii i se painjinesc. Și ce era, nu era a bine!... Ea însă tot merge pîn' la ușă, cum poate, crezînd că părerea o înșală... Și cum ajunge, și începe:

Trei iezi cucuieți,
Mamei ușa descuieți,
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țite,
Drob de sare
În spinare,
Mălăieș
În călcăieș,
Smoc de flori
Pe subsuori.

Atunci iedul mezin — care acum era și cel dintîi și cel de pe urmă — sare iute și-i deschide ușa. Apoi s-aruncă în brațele mine-sa, și cu lacrimi de sînge începe a-i spune:

— Mămucă, mămucă, uite ce am pățit noi! Mare foc și potop a căzut pe capul nostru!

Capra atunci, holbind ochii lung prin casă, o cuprinde spaima și rămîne încremenită!... Dar mai pe urmă îmbărbătindu-se, și-a mai venit puțin în fire și-a întrebat:

— Da ce-a fost aici, copile?

— Ce să fie, mămucă? Ia, cum te-ai dus dumneata de-acasă, n-a trecut tocmai mult și iaca s-aude cineva bătînd la ușă și spunînd:

Trei iezi cucuieți!...

Mamei ușă descuieți!...

— Și?...

— Și frate-meu cel mare, năting și neastîmpărat, cum îl știi, fuga la ușă să deschidă.

— Și-atunci?

— Atunci eu m-am vîrit iute în horn și frate-meu cel mijlociu sub chersin, iar cel mare, după cum îți spun, se dă cu nepăsare după ușă și trage zăvorul.

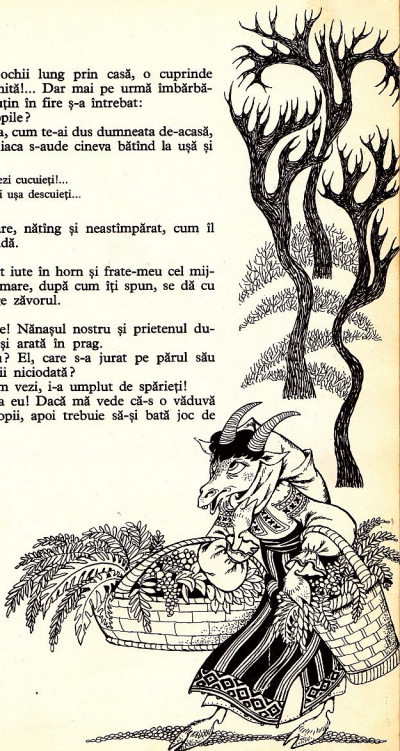
— Și-atunci?

— Atunci grozăvie mare! Nănașul nostru și prietenul dumitale, cumătrul lup, se și arată în prag.

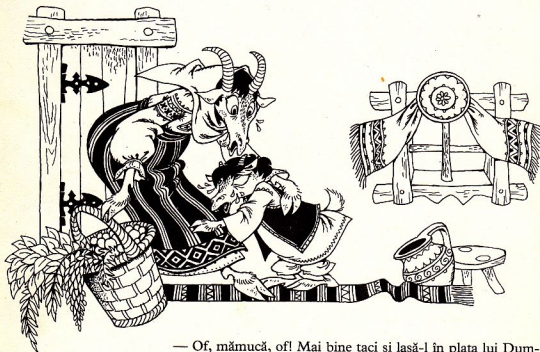
— Cine? Cumătru-meu? El, care s-a jurat pe părul său că nu mi-a spărie copilașii niciodată?

— Apoi dă, mamă! Cum vezi, i-a umplut de spărieți!

— Ei, las' că l-oi învăța eu! Dacă mă vede că-s o văduvă sărmană și c-o casă de copii, apoi trebuie să-și bată joc de

casa mea? și pe voi să vă puie la pastramă? Nici o faptă fără plată... Ticălosul și mangositul! Încă se rinjea la mine câteodată și-mi făcea cu măseaua... Apoi doar eu nu-s de acelea de care crede el: n-am sărit peste garduri niciodată, de cînd sint. Ei, taci, cumătre, că te-oi doborîla eu! Cu mine ți-ai pus boii în plug? Apoi ține minte că ai să-i scoți fără coarne!

— Of, mămucă, of! Mai bine taci și lasă-l în plata lui Dumnezeu! Că știi că este o vorbă: nici pe dracu să-l vezi, da nici cruce să-ți faci!

— Ba nu, dragul mamei! Că pînă la Dumnezeu, sfinții îți ieu sufletul. Ș-apoi ține tu minte, copile, ce-ți spun eu: că de i-a mai da lui nasul să mai miroase pe aici, apoi las'!... Numai tu să nu cumva să te răsufli cuiva, ca să prindă el de veste.

Și de atunci căuta și ea vreme cu prilej, ca să facă pe obraz cumătru-său. Se pune ea pe gânduri și stă în cumpene cum să dreagă și ce să-i facă.

«Aha! ia acu i-am găsit leacul, zise ea în gândul său. Tacii! Că i-oi face eu cumătrului una, de și-a mușca labele...»

Aproape de casa ei era o groapă adincă: tocmai acolo-i nădejdea caprei.

«La cada cu dubala, cumătre lup, că nu-i de chip!... Ia, de acu se-ncepe fapta. Hai la treabă, cumătriță, că lupul ți-a dat de lucru!»

Și așa zicînd, pune poalele-n briu, își suflecă minicile, ațîță focul și s-apucă de făcut bucate. Face ea sarmale, face plachie, face alivenci, face papă, cu smîntină și cu ouă, și fel de fel de bucate. Apoi umple groapa cu jaratic și cu lemne putregăioase, ca să ardă focul mocnit. După asta așază o leasă de nuiel numai înțînată și niște frunzari peste dînsa; peste frunzari toarnă țărână și peste țărână așterne o rogojină. Apoi face un scăuiș de ceară anume pentru lup. Pe urmă lasă bucatele la foc să fiarbă și se duce prin pădure să caute pe cumătru-său și să-l poștească la praznic. Merge ea cit merge prin codru, pînă ce dă de-o prăpastie grozavă și întunecoasă, și pe-o tihăraie dă cu crucea peste lup.

— Bună vremea, cumătră. Da ce vînt te-a abătut pe-aici?

— Bună să-ți fie inima, cumătre, cum ți-i cătătura... Apoi dă, nu știi dumeata că nevoia te duce pe unde nu ți-i voia? Ia, nu știu cine a fost pe la mine pe acasă în lipsa mea, că știu că mi-a făcut-o bună!

— Ce fel, cumătriță dragă?

— Ia, a găsit ieziu singurei, i-a ucis și i-a crîmpoțit, de le-am plins de milă! Numai văduvă să nu mai fie cineva!

— Da nu mai spune, cumătră!

— Apoi de acum ori să spun, ori să nu mai spun, că tot una mi-i. Ei, miuteii, s-au dus cătră Domnul, și datoria ne face să le căutăm de suflet. De aceea am făcut și eu un praznic, după puterea mea, și am găsit de cuviință să te poftesc și pe dumeata, cumătre, ca să mă mai mîngii...

— Bucuros, dragă cumătră, dar mai bucuros eram cînd m-ai fi chemat la nuntă.

— Te cred, cumătre, d-apoi dă!... Nu-i cum vrem noi, ci-i cum vrea Cel de Sus.

Apoi capra pornește înainte plângând și lupul după dinsa, prefăcându-se că plinge.

— Doamne, cumătre, doamne — zice capra suspinând — de ce ți-i mai drag în lume, tocmai de-aceea n-ai parte.

— Apoi dă, cumătră, cind ar ști omul ce-ar păți, dinainte s-ar păzi. Nu-ți face și dumneata atita inimă rea că odată avem să mergem cu toții acolo.

— Așa este, cumătre, nu-i vorbă. Dar sărmanii gîgilici, de cruzi s-au mai dus!

— Apoi dă, cumătră, se vede că și lui Dumnezeu îi plac tot pușori de cei mai tineri.

— Apoi dacă i-ar fi luat Dumnezeu, ce mi-ar fi? D-apoi așa?...

— Doamne, cumătră, doamne! Oi face și eu ca prostul... Oare nu cumva nea Martin a dat raita pe la dumneata pe-acasă? Că mi-aduc aminte ca acum că l-am întilnit odată prin zmeuriș, și mi-a spus că dac-ai vrea d-ta să-i dai un băiet să-l învețe cojocăria.

Și din vorbă în vorbă, din una-n alta, ajung pîn-acasă la cumătra.

— Ia poftim, cumătre — zise ea, luînd scăuieșul și punîndu-l deasupra groapei cu pricina — șezi cole și să ospătezi oleacă din ceea ce ne-a dat Dumnezeu!

Răstoarnă apoi sarmalele în strachină și i le pune dinainte. Atunci lupul nostru începu a minca hilpov, și gogîlt-gogîlt-gogîlt, îi mergeau sarmalele întregi pe gît.

— Dumnezeu să ierte pe cei răposăți, cumătră, că bune sarmale ai mai făcut!

Și cum ospăta el, buf! cade fără sine în groapa cu jaratic, căci scăuieșul de ceară s-a topit, și leasa de pe groapă nu era bine sprijinită: nici mai bine, nici mai rău, ca pentru cumătru.

Ei, ei! Acum scoate, lupe, ce-ai mincat! Cu capra ți-ai pus în cîrd? Capra ți-a venit de hac.

— Valeu, cumătră, talpele mele! Mă rog scoate-mă că-mi arde inima-n mine!

— Ba nu, cumătre; c-așa mi-a ars și mie inima după iezișorii mei! Lui Dumnezeu îi plac pui de cei mai tineri, mie însă-mi plac și de iești mai bătrâni, numai să fie bine fripți; știi cole, să treacă focul printr-înșii.

— Cumătră, mă pîrlesc, ard de tot, mor, nu mă lăsa.

— Arzi, cumătre, mori, căci nici viu nu ești bun! De-abie i-a mai trece băietului istuia de spăriet, că mult păr îmi tre-

buia de la tine ca să-l afum! Ți-aduci aminte, dihanie răutăcioasă și spurcată, cînd mi te-ai jurat pe părul tău? Și bine mi-ai mîncat iezișorii?

— Mă ustură inima-n mine, cumătră! Mă rog scoate-mă și nu-ți mai face atîta osîndă cu mine!

— Moarte pentru moarte, cumătre, arsură pentru arsură, că bine o mai plesniși dinioare cu cuvinte din Scriptură!

După aceasta capra și cu iedul au luat o căpiță de fin și au aruncat-o peste dinsul, în groapă, ca să se mai potolească focul... Apoi la urma urmelor năpădiră asupra lui și-i mai trîntiră în cap cu bolovani și cu ce-au apucat, pînă-l omorîră de tot. Și așa s-a păgubit sărmana capră și de cei doi iezi, da și de cumătru-său, lupul, păgubașă a rămas, și păgubașă să fie!

Și auzind caprele din vecinătate de una ca asta, tare le-au mai părut bine! Și s-au adunat cu toatele la priveghi, și unde nu s-au așternut pe mîncate și pe băute, veselindu-se împreună...

Și eram și eu acolo de față, și-ndată după aceea am încălecat iute pe-o șea și-am venit de v-am spus povestea așa; și-am mai încălecat pe-o roată și v-am spus jitia toată; și unde n-am mai încălecat și pe-o căpșună, și v-am spus, oameni buni. o mare și gogonată minciună.

PUNGUȚA CU DOI BANI

Era odat-o babă și un moșneag. Baba avea o găină și moșneagul un cucoș. Găina babei se oua de cite două ori pe fiecare zi, și baba minca o mulțime de ouă, iar moșneagului nu-i da nici unul. Moșneagul într-o zi pierdu răbdarea și zise:

— Măi babă, măninci ca în tirgul lui Cremene. Ia dă-mi și mie niște ouă, ca să-mi prind pofta măcar.

— Da cum nu, zise baba, care era foarte zgîrcită. Dacă ai poftă de ouă, bate și tu cucoșul tău să facă ouă, și-i minca; că eu așa am bătut găina, și iacătă-o cum se ouă.

Moșneagul pofticios și hapsîn se ia după gura babei, și de ciudă prinde iute și degrabă cucoșul și-i dă o bătaie bună, zicînd:

— Na! ori te ouă, ori du-te de la casa mea, ca să nu mai strici mîncarea degeaba.

Cucoșul cum scăpă din mîinile moșneagului, fugi de-acasă și umbla pe drumuri, bezmetec. Și cum mergea el pe un drum,

numai iaca găsește o punguță cu doi bani. Și cum o găsește, o și ia în clonț și se întoarce cu dinsa înapoi spre casa moșneagului. Pe drum, întâlnește o trăsură c-un boier și cu niște cucoane. Boierul se uită cu băgare de samă la cucoș, vede în clonțu-i o punguță și zice vezeteului:

— Măi! ia dă-te jos și vezi ce are cucoșul cela în plisc?

Vezeteul se dă iute jos din capra trăsurii și c-un feliu de meșteșug prinde cucoșul și, luindu-i punguța din clonț, o dă boierului. Boierul o ia fără pasare, o pune în buzunar și pornește cu trăsura înainte. Cucoșul, supărat de asta, nu se lasă, ci se ia după trăsură, spuind neîncetat:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

Boierul, înciudat, cînd ajunge în dreptul unei fîntîni, zice vezeteului:

— Măi! ia cucoșul ist obraznic și-l dă în fîntîna ceea.

Vezeteul iarăși se dă jos din capra trăsurii, prinde iarăși cucoșul și-l azvîrle în fîntînă. Cucoșul, văzînd această mare primejdie, ce să facă? Începe a înghiți la apă; și-nghite, și-nghite, pînă ce înghite el toată apa din fîntînă... Apoi zboară de-acolo afară și iarăși se ia în urma trăsurii, zicînd:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

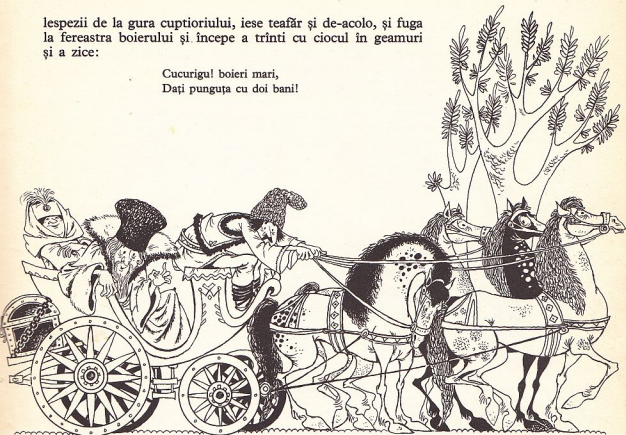
Boierul, văzînd aceasta, s-a mirat cumplit și a zis:

— Mă! da al dracului cucoș i-aista! Ei, las' că Ț-oi da eu ție de cheltuială, măi crestatule și pîntenatule!

Și cum ajunge acasă, zice unei babe de la bucătărie să ia cucoșul, să-l azvîrle într-un cuptor plin cu jărat și să puie o lespede la gura cuptoriului. Baba, cînoasă la inimă, de cuvînt: face cum i-a zis stăpînu-său. Cucoșul, cum vede și astă mare nedreptate, începe a vărsa la apă; și toarnă el toată apa cea din fîntînă pe jărat, pînă ce stinge focul de tot și se răcorește cuptoriul; ba încă face ș-o apărie prin casă, de s-a îndrăcit de ciudă hîrca de la bucătărie. Apoi dă o bleandă

lespezii de la gura cuptoriului, iese teafăr și de-acolo, și fuga la fereastra boierului și începe a trînti cu ciocul în geamuri și a zice:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

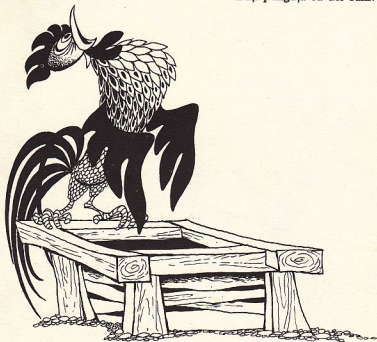

— Măi, că mi-am găsit beleaua cu dihania asta de cucuș!
zise boierul cuprins de mirare. Vezeteu! ia-l de pe capul meu
și-l zvîrle în cireada boilor ș-a vacilor; poate vrun buhai înfu-
riet i-a veni de hac: l-a lua în coarne ș-om scăpa de supărare.

Vezeteul iarăși ia cucușul și-l zvîrle în cireadă! Atunci,
bucuria cucușului! Să-l fi văzut cum înghițea la buhai, la boi,

la vaci și la viței, pîn-a 'înghițit el toată cireada ș-a făcut un pîntece mare, mare cît un munte. Apoi iar vine la fereastră, întinde aripile în dreptul soarelui, de întunecă de tot casa boierului, și iarăși începe:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

Boierul, cînd mai vede și astă dăndănaie, crăpa de ciudă și nu știa ce să mai facă, doar va scăpa de cucoș.

Mai stă boierul cît mai stă pe gînduri, pînă-i vine iarăși în cap una:

— Am să-l dau în haznaua cu banii; poate va înghiți la galbeni, i-a sta vreunul în gît, s-a îneca ș-om scăpa de dînsul.

Și cum zice, umflă cucușul de-o aripă și-l zvirlă în haznaua cu banii, căci boierul acela, de mult bănărit ce avea nu-i mai știa numărul!... Atunci cucușul înghite cu lăcomie toți banii și lasă toate lăzile pustii. Apoi iese și de acolo, el știe cum și pe unde, se duce la fereastra boierului și iar începe:

Cucurigu! boieri mari,
Dați punguța cu doi bani!

Acum, după toate cele întâmplate, boierul, văzînd că n-are ce-i mai face, i-azvirlă punguța. Cucușul o ia de jos cu bucurie, se duce în treaba lui și lasă pe boier în pace.

Atunci toate paserile din ograda boierească, văzînd voi-nicia cucușului, s-au luat după dînsul, de ți se părea că-i o nuntă și nu altăceva; iară boierul, întristat, se uita galiș cum se duceau și paserile sale, și zise oftînd:

— Ducă-se și cobe și tot, numai bine că am scăpat de belea, că nici lucru curat n-a fost aici!

Cucușul însă mergea țănoș, iar paserile după dînsul. Și merge el cît merge, pînă ce ajunge acasă la moșneag, și de la poartă începe a cînta: cucurigu!!! cucurigu!

Moșneagul, cum aude glasul cucușului, iese din casă cu bucurie, și cînd își aruncă ochii spre poartă, ce să vadă? Cucușul său era ceva de spăriet: elefantul ți se părea purice pe lingă acest cucuș! Ș-apoi în urma lui veneau cîrduri nenumărate de paseri, care de care mai frumoase, mai cucuiete și mai boghete. Moșneagul văzînd pe cucușul său așa de mare și de greoi, și încunjurat de atîta amar de galițe, i-a deschis poarta. Atunci cucușul i-a zis:

— Stăpîne, așterne un țol aici în mijlocul ogrăzii.

Moșneagul, iute ca un prisnel, așterne țolul. Cucușul atunci se așază pe țol, scutură puternic din aripi, și îndată se umple ograda și livada moșneagului, pe lingă paseri, și de cirezi de vite, iară pe țol toarnă o movilă de galbeni care străluceau la soare, de-ți luau ochii! Moșneagul, văzînd aceste mari bogății, nu știa ce să facă de bucurie, sărutînd mereu cucușul și dezmiardîndu-l.

Atunci iaca și baba venea, nu știu de unde; și cînd a văzut

unele ca aiestea, numa-i sclipeau răutăcioasei ochii în cap și plesnea de ciudă.

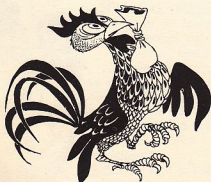
— Moșnege — zice ea, rușinată — dă-mi și mie niște galbeni.

— Ba pune-ți pofta-n cui, măi babă. Cînd ți-am cerut ouă, știi ce mi-ai răspuns? Bate acum și tu găina să-ți aducă galbeni, c-așa am bătut eu cucoșul, știi tu din a cui pricină... și iată ce mi-a adus!

Atunci baba se duce în poiată, găbuiește găina, o apucă de coadă și o ia la bătaie, de-ți venea să-i plîngi de milă! Biata găină, cum scapă din mîinile babei, fuge pe drumuri. Și cum mergea pe drum, găsește și ea o mărgică ș-o înhite. Apoi răpede se întoarce acasă la babă, și începe de pe la poartă: cot, cot, cotcodac!! Baba iese cu bucurie înaintea găinii. Găina sare peste poartă, trece iute pe lingă babă și se pune pe cuibariu; și după vrun ceas de ședere, sare de pe cuibariu, cotcodăcind. Baba atunci se duce cu fuga să afle ce i-a făcut găina... Și cînd se uită în cuibariu, ce să vadă? Găina se ouase o mărgică!... Baba, cînd vede că ș-a bătut găina joc de dînsa, o prinde ș-o bate, ș-o bate, pîn-o omoară în bătaie! Și așa baba cea zgîrcită și nebună a rămas de tot săracă lipită pămîntului. De acu a mai minca și răbdări prăjite în loc de ouă, că bine ș-a făcut rîs de găină ș-a ucis-o fără să-i fie vinovată cu nimica, sărmana!

Moșneagul însă era foarte bogat. El și-a făcut case mari și grădini frumoase, și trăia foarte bine. Pe babă, de milă, a pus-o găinăriță; iar pe cucuș îl purta în toate părțile după dînsul, cu salbă de aur la git și încălțat cu ciuboțele galbene și cu pîteni la călcîie, de ți se părea că-i un irod de cei frumoși, iar nu cucuș de făcut cu borș.

DĂNILĂ PREPELEAC

Erau odată într-un sat doi frați și amîndoi erau însurați. Cel mai mare era harnic, grijuliv și chiabur, pentru că unde punea el mina, punea și Dumnezeu mila, dar n-avea copii. Iară cel mai mic era sărac. De multe ori fugea el de noroc și norocul de dînsul, căci era leneș, nechitit la minte și nechibzuit la trebi, ș-apoi mai avea și o mulțime de copii! Nevasta acestui sărac era muncitoare și bună la inimă, iar a celui bogat era pestriță la mațe și foarte zgîrcită. Vorba veche: Tot un bou ș-o belea. Fratele cel sărac — sărac să fie de păcate! — tot avea și el o păreche de boi, dar colea: porumb la pâr, tineri, nalți la trup, țapoși la coarne, amîndoi cudalbi, țintați în frunte, ciolănoși și grași, cum sînt mai buni de înjugat la car, de ieșit cu dinșii în lume și de făcut treabă. Dar plug, grapă, teleagă, sanie, car, tînjală, cîrceie, coasă, hreapcă, răpoi, greblă și cite alte lucruri ce trebuiesc omului gospodar, nici că se aflau la casa acestui om nesocotit. Și cînd avea trebuință de asemenea

lucruri, totdeauna supăra pe alții, iară mai ales pe frate-său care avea de toate. Nevasta celui bogat de multe ori făcea zile fripte bărbatului, ca să-l poată descotorosi odată de frate-său. Ea zicea adeseori:

— Frate, frate, dar pita-i cu bani, bărbate.

— Apoi dă, măi nevastă, singele apă nu se face. Dacă nu l-oi ajuta eu, cine să-l ajute?

Nevasta, nemaiavînd încotro, tăcea și înghițea noduri. Toate ca toate, dar cărul său era de haimana. Nu treceau două-trei zile la mijloc, și se trezea la ușa ei cu Dănilă, cumnatu-său, cerînd să-i împrumute carul: ba să-și aducă lemne din pădure, ba făină de la moară, ba căpiți din țarină, ba multe de toate.

— Măi frate — zise într-o zi cel mai mare, istuiualt — mi-i lehamite de frăția noastră!... Tu ai boi, de ce nu-ți închipuiești ș-un car? Al meu l-ai hîrbuit de tot. Hodorog! încolo, hodorog! pe dincolo: carul se strică. Ș-apoi, știi vorba ceea: Dă-ți popă pîntenii și bate iapa cu călcile.

— Apoi dă, frate — zise istalalt, scărpinîndu-se în cap — ce să fac?

— Ce să faci? Să te-nvăț eu: boii tăi sînt mari și frumoși; ie-i și-i du la iarmaroc, vinde-i și cumpără alții mai mici și mai ieftini, iar cu banii rămași cumpără-ți și un car și iaca te-ai făcut gospodar.

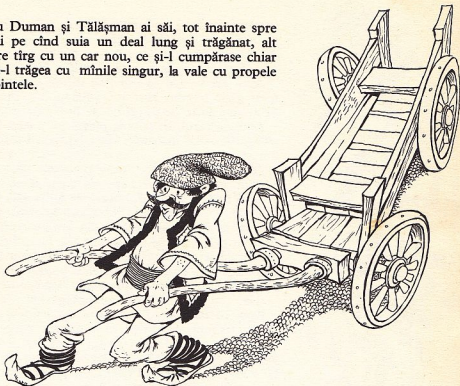
— Ia, știi că nu m-ai învățat rău? Așa am să fac.

Zicînd aceste, se duce la dînsul acasă, își ie boii de funie și pornește cu ei spre tîrg. Dar, cum am spus, omul nostru era un om de aceia căruia-i mîncau cîinii din traistă, și toate trebile cite le făcea, le făcea pe dos. Tîrgul era cam departe și iarmarocul pe sfîrșite. Dar cine poate sta împotriva lui Dănilă Prepeleac? Că așa îi era porecla, pentru că atîta odor avea și el pe lingă casă, făcut de mîna lui. El tuflește cușma pe cap, o îndeasă pe urechi și habar n-are:

Nici nu-i pasă
De Năstasă,
De Nichita
Nici atîta.

Mergind el cu Duman și Tălășman ai săi, tot înainte spre iarmaroc, tocmai pe cînd suia un deal lung și trăgănat, alt om venea dinspre tîrg cu un car nou, ce și-l cumpărase chiar atunci și pe care-l trăgea cu mîinile singur, la vale cu propele și la deal cu opintele.

— Stăi, prietene, zise ist cu boii, care se tot smuceau din funie, văzînd troskotul cel fraged și mîndru de pe lingă drum. Stăi puțin cu carul c-am să-ți spun ceva.

— Eu aș sta, dar nu prea vrea el să steie. Dar ce ai să-mi spui?

— Carul dumitale parcă merge singur.

— D-apoi... mai singur, nu-l vezi?

— Prietene, știi una?

— Știu, dacă mi-i spune.

— Hai să facem treampa: dă-mi carul și na-ți boii. Nu vreau să le mai port grija-n spate: ba fin, ba ocol, ba să nu-i

minince lupii, ba de multe de toate... Oi fi eu vrednic să trag un car, mai ales dacă merge singur.

— Şuguieşti, măi omule, ori ți-i într-adins?

— Ba nu şuguiesc, zise Dănilă.

Apoi dar te văd că ești bun mehenghi... zise cel cu carul; m-ai găsit într-un chef bun; hai noroc, să dea Dumnezeu! Să-ți aibi parte de car și eu de boi!

Apoi dă carul, își ia boii, pleacă pe costișă într-o parte spre pădure și se ca mai duce. Instalat, adică Dănilă, zice în gîndul său:

«Taci că-i cu buche, l-am potcovit bine... De nu cumva s-ar răzgîndi; dar parcă nu era țigan să-ntoarcă.»

Apoi își ia și el carul și pornește tot la vale înapoi spre casă.

— Aho! car nebun, aho! Cînd te-oi încărca zdravăn cu saci de la moară, ori cu fin din țarină, atunci să mergi așa! Și cît pe ce, cît pe ce, să nu-l ieie carul înainte.

Dar de la o vreme valea s-a sfîrșit și s-a început un deal. Cînd să-l suie la deal, suie-l dacă poți!... Hîrți! încolo, scîrți! încolo, pîrți! încolo, carul se da înapoi.

«Na! car mi-a trebuit, car am găsit!»

Apoi cu mare greu hartoieste carul într-o parte, îl oprește în loc, se pune pe proșap și se așterne pe gînduri.

«Mă! asta-încă-i una! De-oi fi eu Dănilă Prepeleac, am prăpădit boii; iar de n-oi fi eu acela, apoi am găsit o căruță... Ba e Prepeleac, ba nu-i el...» Cînd iaca un om trecea iute spre tîrg, c-o capră de vînzare.

— Prietene — zise Dănilă — nu mi-i da capra ceea, să-ți dau carul ista?

— Apoi... dă... capra mea nu-i de cele săritoare și-i bună de lapte.

— Ce mai la deal, la vale; bună, ne-bună, na-ți carul și dă-mi-o!

Cela nu se pune de pricină: dă capra și ia carul. Apoi așteaptă pînă vin alte cară de-l leagă dinapoia lor și se duce în treaba lui spre casă, lăsînd pe Dănilă gură-cască tot pe loc.

«Bun, zise Prepeleac. Ia pe ista cu capra știu încaltea că bine l-am boit...»

Ia apoi și el capra și pornește iar spre tîrg. Dar capra tot

capră: se smucea în toate părțile, încît îi era acum lehamite de dînsa.

«De-aș ajunge mai degrabă în tîrg — zise Prepeleac — să scap de rîia asta.»

Și mergînd el mai departe, iaca se întîlnește c-un om ce venea de la tîrg c-o gîscă în brațe.

— Bun întîlnișul, om bun, zise Dănilă.

— Cu bine să dea Dumnezeu!

— Nu vrei să facem schimb, să-ți dau capra asta și să-mi dai gîsca?

— N-ai nimerit-o, că nu-i gîscă, ci-i gînsac: l-am cum-părat de sămînță.

— Da, dă-mi-l, dă-mi-l! că-ți dau și eu o sămînță bună...

— De mi-i da ceva adaos, poate să ți-l dau; iară de nu, norocul gîștelor de acasă, că are să facă un otrocol prin ele, de s-a duce vestea!

În sfîrșit, dur la deal, dur la vale, unul mai dă, altul mai lasă și Prepeleac mărită capra! Apoi înșfacă gînsacul și plecă tot înainte spre tîrg. Cînd ajunse în tîrg, gînsacul dorit de gîște, țipa cît îl lua gura: ga, ga, ga!

«Na! c-am scăpat de dragul, și-am dat peste tată-său: aista mă asurzește. Las că te însor eu și pe tine acuș, măi buclu-cașule!»

Și trecînd pe lîngă un negustor cu pungi de vinzare, dă gînsacul pe o pungă de cele pe talger și cu baierile lungi, de pus în gît. Ia el punga, o sucește, o învîrtește și-apoi zice:

«Na-ți-o frîntă, că ți-am dres-o! Dintr-o păreche de boi, de-a mai mare dragul să te uiți la ei, am rămas c-o pungă goală. Măi, măi, măi! Doar știu că nu mi-i acum întîiași dată să merg la drum; dar parcă dracul mi-a luat mințile.»

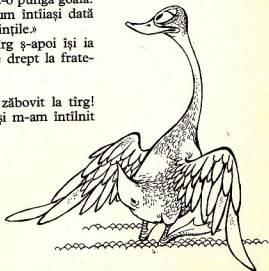
Mai șede el cît șede, de cască gura prin tîrg și-apoi își ia tălpășița spre casă. Și ajungînd în sat, se duce drept la frate-său, ca să-i ducă bucurie.

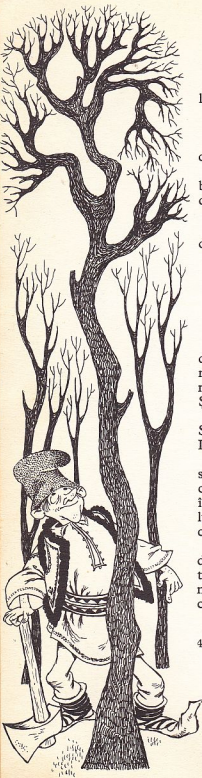
— Bine v-am găsit, bădiță!

— Bine ai venit, frate Dănilă. Da mult ai zăbovit la tîrg!

— Apoi dă, bădiță, m-am pornit cu graba și m-am întîlnit cu zăbava.

— Ei, ce veste ne mai aduci de pe la tîrg?

— Ia, nu prea bună! Bieții boișorii mei s-au dus ca pe gura lupului.

— Vro dihanie a dat peste dinșii, ori ți i-a furat cineva?

— Ba i-am dat eu singur, cu mina mea, bădiță.

Apoi spuse din capăt toată întâmplarea, pe unde a fost și ce a pățit, iar la urma urmelor zise:

— Ș-apoi ce mai atîta vorbă lungă, dintr-o păreche de boi, m-am ales c-o pungă, ș-apoi și asta pute a pustiu, bădiță dragă.

— Mă, da drept să-ți spun, că mare nătărău mai ești!

— Apoi, dă, bădiță, pîn-aici toate au fost cum au fost, da de acum am prins eu la minte... Numai ce folos?

Cînd e minte,

Nu-i ce vinde;

Cînd e brînză,

Nu-i bărbînză.

Iaca îți dau și dumitale punga asta, că eu n-am ce face cu dînsa. Și te mai rog, de toți dumnezeii, să-mi împrumuți măcar o dată carul cu boii, s-aduc niște lemne din pădure la nevastă și la copii, că n-au scînteie de foc în vatră, sărmanii! Ș-apoi ce a da Dumnezeu, cred că nu te-oi mai supăra.

— Ptiu! mă! zise frate-său, după ce l-a lăsat să sfîrșească. Se vede că Dumnezeu a umplut lumea asta cu ce a putut. Iaca-ți mai dau o dată carul, dar asta ți-a fi cea de pe urmă.

Lui Dănilă atîta i-a trebuit. Ia acum carul cu boii frăține-său și pornește. Cum ajunge în pădure, chitește un copac care era mai mare și trage carul lingă el. Și fără să dejuce boii, începe a tăie copacul, ca să cadă în car deodată. Trebi de a lui Dănilă Prepeleac!... Bocănește el cît bocănește, cînd prr! cade copacul peste car de-l sfarmă și peste boi de-i ucide!

— Na! că făcui pacostea și frăține-meu! Ei, ei, acum ce-i de făcut?... Eu cred că ce-i bine nu-i rău: Dănilă face, Dănilă trebuie să desfacă. Mă duc să văd n-oi putea smomi pe frate-meu, să-mi împrumute și iapa, să fug apoi cu ea în lume, iar copiii și nevasta să-i las în știrea Celui de sus.»

Așa zicînd pornește și mergînd prin pădure, s-a rătăcit.

După multă trudă și buimăceală, în loc să iasă la drum, dă de un heleșteu și văzînd niște liște pe apă, zvirrr! cu toporul într-insele, cu chip să ucidă vro una și s-o ducă peșchiș frăține-său. Dar liștele nefiind chioare, nici moarte, au zburat, toporul s-a scufundat și Prepeleac a rămas bătînd în buze.

«Mă!... că rău mi-a mai mers astăzi! Ce zi pocită! Se vede că mi-a luat cineva din urmă.»

Apoi dă din umere și pornește. Mai merge el cit merge, pînă ce cu mare greu găsește drumul. Apoi o ia la papuc și hai, hai! hai, hai! ajunge în sat la frate-său și pe loc cirpește o minciună, care se potrivea ca nuca în părete.

— Frate, mai fă-mi bine și cu iapa, să mîn boii de călare! În pădure a plouat grozav și s-a făcut o mizgă ș-un ghețuș, de nu te mai poți de fel ține pe picioare.

— Mă! zice frate-său — se vede că tu ai fost bun de călugărit iar nu de trăit în lume, să necăjești oamenii și să chinuiești nevasta și copiii. Hait! lipsești dinaintea mea și du-te unde a dus surdul roata și mutul iapa, ca să nu mai aud de numele tău!

Iapa! Las pe Dănilă, că știe el unde a duce-o: să-și ieie iertăciune de la boi și ziua bună de la car. Apoi iese pe ușă, pune mîna pe iapă și pe-o secure și tunde-o! Cînd se trezește frate-său: ie iapă dacă ai de unde! Prepeleac era tocmai la heleșteul din pădure să caute toporul. Aici îi trăsni în cap lui Dănilă că el ar fi bun de călugăr, după vorbele frăține-său.

— Am să durez o mănăstire pe pajiștea asta, de are să se ducă vestea în lume, zise el.

Și deodată se și apucă. Face mai întîi o cruce ș-o înfige în pămînt, de însemnă locul. Apoi se duce prin pădure și începe a chiti copacii trebuitori: ista-i bun de amînare, cela de tălpi, ista de grinzii, ista de tumurugi, cela de costoroabe, ista de toacă. Și tot așa dondănînd el din gură, iaca se trezește dinaintea lui c-un drac, ce ieșise din iaz.

— Ce vrei să faci aici, măi omule?

— Da nu vezi?

— Stăi, mă, nu te apuca de năzbîtii. Iazul, locul și pădurea de pe aici sînt ale noastre.

— Poate-i zice că și rățele de pe apă sînt ale voastre și toporul

meu din fundul iazului. V-oi învăța eu să puneti stăpînire pe lucrurile din lume, cornoraților!

Dracul neavînd ce-i face, huștiuluc! în iaz și dă de știre lui Scaraoschi despre omul lui Dumnezeu, cu năravul dracului. Ce să facă dracii? Se sfătuiesc între dinșii și Scaraoschi, căpitenia dracilor, găsește cu cale să trimeată pe unul din ei c-un burduf de bivoli plin cu bani, să-l deie pusnicului Dănilă, ca să-l poată mătura de acolo.

— Na-ți, mă, bani! — zise dracul trimis — și să te cărbănești de aici, că de nu, e rău de tine!

Prepeleac se uită la cruce, se uită la drac și la bani... dă din umere, ș-apoi zice:

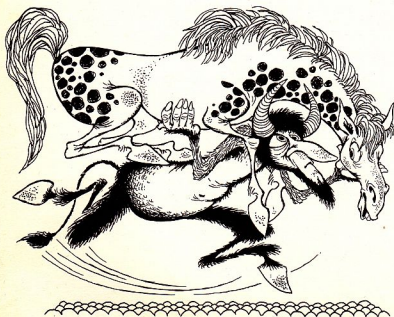
— Aveți noroc, spurcaților, că-mi sînt mai dragi banii decît puscicia, că v-aș arăta eu vouă!

Dracul răspunde:

— Nu te pune în poară, măi omule, cu împăratul iadului; ci mai bine ia-ți bănișorii și caută-ți de nevoi.

Apoi lasă banii și se întoarce în heleșteu, unde găsește pe Scaraoschi tare mîhnit pentru pierderea unei comori așa de mari, cu care ar fi putut dobîndi o mulțime de suflete.

Prepeleac în acest timp se chitea cum ar face să vadă banii acasă la dînsul.

— Bun, zise Dănilă. Nici asta nu se ia din drum. Tot mănăstiri să croiești, dacă vrei să te bage dracii în samă, să-ți vie cu bani de-a gata la picioare și să te facă putred de bogat.

Pe cînd se îngrijea el cum să ducă banii acasă, iaca un alt drac din iaz i se înfățișează înainte, zicîndu-i:

— Măi omule! stăpînul meu s-a răzgîndit; el vrea mai întîi să ne cercăm puterile, ș-apoi să iei banii.

«Ia acu-i acu», zise Prepeleac în gîndul său, oftînd.

Dar este o vorbă: Tot bogatul minteos și tînărul frumos. Dănilă mai prinsese acum la minte.

— Puterile? Ei, cum și în ce fel?

— Iată cum: dintru-ntîi și dintru-ntîi, care dintre noi amîndoi va lua iapa ta în spate și va încunjura iazul de trei ori, fără s-o puie jos și să se răsufle, ai aceuia să fie banii!

Și cum zice, și umflă dracul iapa în cîrcă și într-o clipă încunjură iazul de trei ori. Prepeleac, văzînd atîta putere din partea dracului, nu-i prea veni la socoteală, dar tot își ținu firea și zise:

— Măi Michiduță, doar eu te credeam mai tare decît ești. Așa-i că tu ai luat iapa în spate? Însă eu ți-o lua-o numai între picioare.

Și îndată se și azvîrle pe iapă și încunjură iazul de trei ori fără să se răsufle. Dracul atunci se miră mult de asta și, neavînd ce mai zice, iscodi alta:

— Acum să ne întrecem din fugă, zise el.

— Măi Michiduță! da cu mine ți-ai găsit că poți tu să te întreci din fugă?

— D-apoi cu cine?

— Vină încoace, să-ți arăt eu cu cine!

Apoi merge împreună cu dracul în niște porumbrei, unde vede un iepure dormind și i-l arată.

— Vezi tu colo pe cineva ghemuit jos și mititel?

— Văd.

— Acela-i copilul meu cel mai mic. Aține-te! Și cînd l-oi trezi din somn, să te iei după el. Ș-odată și strigă: u! ta! na! na! na!...

Atunci iepurele sare, și dracul după el. Fug ei cît fug și de la o vreme dracul pierde urma iepurelui. Pînă acum toți rideau

de Prepeleac, dar acum a ajuns să ridă el și de dracul. Pe cînd Dănilă se ținea cu mina de inimă, răsînd de prostia dracului, iaca și acesta se înturna gifuînd.

— Mă! da sprinten și sprințăroi copil mai ai, drept să-ți spun! Cînd aproape-aproape să pun mina pe dînsul, i-am pierdut urma și să te duci, dufuță!

— Samănă tătîne-său, sireicanul, zise Dănilă. Ei, mai ai poftă să te-ntreci și cu mine?

— Ba mai pune-ți pofta-n cui! Mai bine să ne întrecem din trîntă.

— Din trîntă? Doar de ți-i greu de viață. Mă! Tot am auzit din bătrîni că dracii nu-s proști; d-apoi cum văd eu, tu numai nu dai în gropi, de prost ce ești. Ascultă! Eu am un unchi bătrîn de 999 de ani și 52 de săptămîni, și de-l vei putea trînti pe dînsul, atunci să te încerci și cu mine, dar cred că ți-a da pe nas!

Zicînd acestea, pornește înainte și face semn dracului cu mina să vie după el. În fundul pădurii sub niște stînci, se afla o bizunie de urși, peste care dăduse Prepeleac, umblînd citeodată, ca pusnic ce se găsea, după vlăstări sălbatice și după zmeură. Ajungînd ei aproape, Dănilă zise:

— Iaca lăcașul unchiului meu. Intră înlăuntru; ai să-l găsești dormind în cenușă, cu nasul în tăciuni. De vorbit nu poate vorbi, că măselele și dinții i-au căzut mai bine de o mie de ani...

Dracul, cînd n-are ce face, știți ce face... Intră înlăuntru și începe a-și purta codița cea birligată pe la nasul unchiului. Atîta i-a trebuit lui moș Ursilă și apoi las pe dînsul! Deodată sare minios din birlog, haț! dracul subsuoară și-l strînge cu atîta putere, de era bietul drac să-și deie sufletul și ochii i-au ieșit afară din cap cît cepele de mari.

— Na! nu cauți ș-o găsești, zise Dănilă, care privea de departe vîlmășagul acesta și se strica de rîs.

Dar nu știu ce face dracul, că face el ce face și cu mare greu scapă din labele lui moș Ursilă. Dănilă cum vede pe drac scăpat bun teafăr, se face că-l scoate.

— Ia las, măi omule, las! nu-ți mai face obraz. Dacă ai știut că ai un bunic așa de grobian, pentru ce m-ai îndemnat să mă lupt cu el?

— Da ce? Nu ți-a plăcut? Hai și cu mine!
— Cu tine și numai cu tine m-oi întrece din chiuit; și care a chiui mai tare, acela să ieie banii.

«Bun!... zise Dănilă, în gînd. Las că te-oi chiui eu!»

— Măi Michiduță! Ia chiuie tu întii, să aud cum chiui.

Atunci dracul se crăcește c-un picior la asfințit și cu unul la răsărit; s-apucă zc' avîm cu minile de torțile ceriului, cască o gură cit o șură și cînd chiuie o dată, se cutremură pămîntul, văile răsună, mările clocotesc și peștii din ele se sparie; dracii ies afară din iaz cită frunză și iarbă! Și oleacă numai de nu s-a răsipit bolta ceriului. Dănilă însă ședea călare pe burduful cu banii și țindu-și firea zise:

— Mă! da numai așa de tare poți chiui? Eu mai nu te-am auzit. Mai chiuie o dată!

Dracul chiuie și mai grozav.

— Tot nu te-am auzit. Încă o dată.

Dracul chiuie și a treia oară, așa de tare, de credeai că s-a rupt ceva într-însul.

— Acum nu te-am auzit nici atîta... Așă-i c-a venit și rîndul meu?

— Mai așa!

— Măi Michiduță! cînd oi chiui eu, ai să asurzești ș-au să-ți sară crierii din cap. Înțeles-ai tu? Însă eu îți priesec bine, dacă-i vrea să mă ascuți.

— În ce fel?

— Ia să-ți leg ochii și urechile c-un ștergar, dacă vrei să mai trăiești.

— Leagă-mi ce știi și cu ce știi, numai să nu mor!

Atunci Dănilă legă strîns c-un ștergar gros de cîlți ochii și urechile dracului, ca la «baba-oarba»; apoi ia o drughineată groasă de stejar în mînă, căci cit era de pusnic Dănilă, tot mai mult se bizuia în drughineată decît în sfînta cruce, și pic! la timpla dracului cea dreaptă, una!

— A... leu! destul! Nu mai chiui.

— Ba, nu! Stăi, Sarsailă, tu cum ai chiuit de trei ori? Troscl și la stînga, una.

— Va... leu, destul!

— Ba nu-i destul. Și-i mai trage și-n numele tatălui, una.

— A... uleo! strigă dracul îngrozitor. Și cu ochii legați cum era, văicărindu-se grozav și zvîrcolindu-se ca șarpele, se aruncă în iaz, spunînd lui Șcaraoschi cele întîmplate și că nu-i de suguit cu vrăjitorul acesta.

Dănilă însă ofta din greu lingă burduful cu banii și se tot frămînta cu gîndul ce-i de făcut? Cînd iaca al treilea drac i se înfășoșează înainte cu un buzdugan strașnic de mare în mînă, pe care îl trîntește la pămînt și zice:

— Măi omule, ia acum să te văd. Cine a azvîrli buzduganul ista mai tare în sus, ai aceluia să fie banii.

«Na! Dănilă — zise el în gîndul său — așa-i c-ai sfeclit-o?»

Dar vorba ceea: Nevoia învață pe cărăuș.

— Ian zvîrle-l tu întăi, măi dracule!

Atunci dracul ia buzduganul de coadă, și cînd îl zvîrle se suie așa de tare, de nu se mai vede și abia după trei zile și trei nopți, căzînd jos cu mare strășnicie, s-a cufundat în fundul pămîntului de s-au zguduit temeliiile lumii.

— Ia zvîrle-l și tu acum, zise dracul îngîmfat.

— L-oi zvîrli eu, nu te îngriji, dar scoate-l mai întîi la fața pămîntului, cum a fost și la tine.

Dracul ascultă și-l scoate.

— Hait! mai răpede, mai răpede, că n-am timp de așteptat.

— Mai îngăduiește puțin, tartarule, că nu te trag copiii de poale.

Dracul îngăduie, căci n-are încotro.

Nu trecu mult și ziua se călătorește. Ceriul era limpede și luceferii scripitori rideau la stele, iară luna scoțînd capul de după dealuri, se legăna în văzduh, luminînd pămîntul.

— Da nu-l mai zvîrli, omule?

— Ba am să-l zvîrl de acum, dar îți spun înainte să te ștergi pe bot despre dînsul.

— De ce?

— Iaca de ce: vezi tu colo în lună niște pete?

— Le văd.

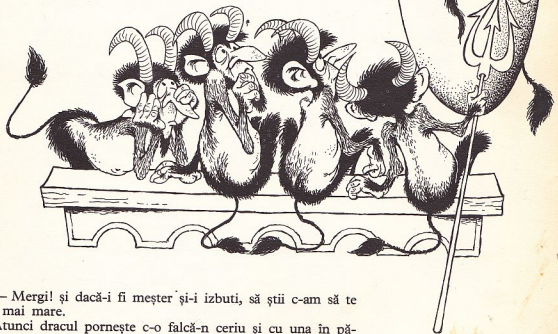
— Acolo-s frații mei din ceea lume. Și, Doamne, mare nevoie mai au de fier, pentru potcovit caii. Uită-te bine și vezi cum îmi fac semn cu mîna, să le dau buzduganul ista. Ș-odată și pune mîna pe dînsul.

— Stăi, nepriceputule, că buzduganul ista îl avem lăsat moștenire de la strămoșul nostru și nu-l putem da nici pentru toată lumea. Și odată-i și smucește buzduganul din mină și fuga cu el în iaz, spunînd lui Scaraoschi ce era să pățească cu buzduganul. Atunci Scaraoschi, îngrijit și minios grozav, chemă înaintea sa toată drăcimea și bătu din picior, strigînd:

— Acum în clipă să se aleagă unul dintre voi care să meargă și să afurisească pe acest proclot și vrăjmaș cumplit.

Pe loc și vine unul înaintea sa, tremurînd.

— Să trăiți, mirșăvia voastră! Eu mă duc să îndeplinesc nelegiuirea voastră poruncă.

— Mergi! și dacă-i fi meșter și-i izbuti, să știi c-am să te fac mai mare.

Atunci dracul pornește c-o falcă-n ceriu și cu una în pământ, și într-o clipă și ajunge la pusnicul Dănilă.

— Măi omule, zise dracul. Tu cu șmichiriile tale ai tulburat toată drăcimea, da acuș am să te vir și cu în toate grozile morții. Hai să ne blăstămăm, și care dintre noi amindoi a fi mai meșter, acela să ieie banii.

Ș-odată și-ncepe dracul a boscorodi din gură și a descinta, că nu știu ce face, de-i pocnește lui Dănilă un ochi din cap. Săracul Prepeleac! Se vede că i-a fost scris, tot el să răsplătească și păcatele iepei friține-său, ale caprei, ale gînsacului logodit și ale boilor uciși în pădure. Pesemne blăstămul gîștelor văduvite l-au ajuns, sărmanul!

Doamne! multe mai are de pătimit un pusnic adevărat, cînd se depărtează de poftele lumești și se gîndește la fapte bune!... Prepeleac pusnicul se stricase acum de tot cu dracul... Ș-apoi ce este mai gingaș decît ochiul? Dănilă crăpa de durere, dar oricît îl durea de tare el tot își ținu inima cu dinții, și zise:

— Nu mă sparii tu cu de-alde aceste, demon spurcat ce ești. Am să te fac să-ți muști minile și să mă pomenești în toată viața ta!

— Dă, dă, nu mai dondăni atîta din gură, și blăstămă și tu acum, să te văd cît ești de meșter.

— Ai să iei burduvul cu banii în spate și-ai să mergi la casa mea, căci blăstămurile părintești nu-s la mine. Înțeles-ai?

Și cum zice, incalcă și Dănilă pe burduv, iară dracu-i umflă în spate și zboară iute ca gîndul, taman la casa lui Dănilă Prepeleac.

Copiii și nevasta lui, cînd au văzut un bivol zburînd pe sus, au rupt-o la fugă, înspăimîntați. Dănilă însă a început a-i striga pe nume și ei cunoscînd glasul lui, s-au oprit.

— Dragii tatei, băieți! Ia veniți încoace și aduceți cu voi și blăstămurile părintești: ragila și pieptenii de pieptănat cîlți!

Băieții încep a curge toți, care dincotro, cu blăstămurile părintești în mînă. Îi venise acum și lui Dănilă apa la moară.

— Puneți mîna, copii, pe jupînul ista, și începeți a-l blăstăma cum îți ști și voi mai bine, ca să-i placă și dumisale.

Atunci, lasă pe copii, că și dracul fuge de dinții. Au tăbărit cu toții pe dînsul și l-au schingiuit după placul lui Dănilă. Și-a început dracul a țipa cît îl lua gura; și scăpînd cu mare

greu din minile lor, hîrșciit și stîlcit cum era, a lăsat și bani și tot, și s-a dus pe urlați, după ceilalți.

Iară Dănilă Prepeleac, nemaifiind supărat de nimene și scăpînd acum deasupra nevoii, a mîncat și a băut și s-a desfătat pînă la adînci bătrînețe, văzîndu-și pe fiii fiilor săi împrejurul mesei sale.

POVESTEA PORCULUI

Cică era odată o babă și-un moșneag, moșneagul de o sută de ani și baba de nouăzeci, și amândoi bătrînii aceștia erau albi ca iarna și posomorîți ca vremea cea rea, din pricină că n-aveau copii. Și, Doamne! tare mai erau doriți să aibă măcar unul, căci cît era ziua și noaptea de mare, ședeau singuri-singurei cuc, și le țiuiau urechile, de urît ce le era. Și-apoi pe lîngă toate acestea, nici vro scofală mare nu era de dinșii; un bordei ca vai de el, niște țeale rupte, așternute pe lăiți, și atîta era tot. Ba de la o vreme încoace, urîtul îi mîncă și mai tare, căci țipenie de om nu le deschidea ușa; parcă erau bolnavi de ciumă, sărmanii!

În una din zile, baba oftă din greu și zise moșneagului:

— Doamne, moșnege, Doamne! De cînd sintem noi, încă nu ne-a zis nime: tată și mamă! Oare nu-i păcat de Dumnezeu că mai trăim noi pe lumea asta? Căci la casa fără copii, nu cred că mai este vrun Doamne-ajută!

— Apoi dă, măi babă, ce putem noi face înaintea lui Dumnezeu?

— Așa este, moșnege, văd bine, dar pînă la una alta, știi ce am gindit eu astă-noapte?

— Știu, măi babă, dacă mi-i spune.

— Ia mine dimineață, cum s-a amiji de ziuă, să te scoli și să apuci încotro-i vedea cu ochii; și ce ți-a ieși înainte întii și-ntii, dar a fi om, da șarpe, dar în sfîrșit orice altă jivină a fi, pune-o în traistă ș-o adă acasă. Vom crește-o și noi cum vom putea, și acela să fie copilul nostru.

Moșneagul, sătul și el de atîta singurătate și dorit să aibă copii, se scoală a doua zi des-dimineață, își ia traista în băț și face cum i-a zis baba... Pornește el și se duce tot înainte pe niște ponoare, pînă ce dă peste un bulhac. Și numai ce iată că vede în bulhac o scroafă cu doisprezece purcei, care ședeau tologiți în glod și se păleau la soare. Scroafa, cum vede pe moșneag că vine asupra ei, îndată începe a grohăi, o rupe de fugă și purceii după dînsa. Numai unul care era mai ogîrjit, mai răpănos și mai răpciugos, neputînd ieși din glod, rămase pe loc.

Moșneagul degrabă îl prinde, îl bagă în traistă, așa plin de glod și de alte podoabe cum era, și pornește cu dînsul spre casă.

— Slavă ție, Doamne! — zise moșneagul — că pot să duc și babei mele o mîngîiere!... Mai știu eu!... Poate ori Dum-

nezeu ori dracul i-a dat în gînd ieri noapte de una ca asta.

Și cum ajunge acasă, zice:

— Iaca, măi băbușcă, ce odor Ț-am adus eu! Numai să-ți trăiască! Un băiet ochios, sprincenat și frumușel, de nu se mai poate! Îți samănă ție, ruptă bucătică! Acum pune de lăutoare și grijește-l, cum știi tu că se grijesc băieții, că după cum vezi, îi cam colbăit, mititelul!...

— Moșnege, moșnege! — zise baba — nu rîde: că și aista-i făptura lui Dumnezeu, ca și noi... ba poate și mai nevinovat, sărmanul!

Apoi, sprintenă ca o copilă, face degrabă leșie, pregătește de scaldătoare și fiindcă știa bine treaba moșitului, lă purcelul, îl scaldă, îl trage frumușel cu untură din opaiț pe la toate încheieturile, îl strînge de nas și-l sumuță, ca să nu se deoache odorul! Apoi îl piaptănă și-l grijește așa de bine, că peste cîteva zile îl scoate din boală; și cu tărițe, cu cojițe, purcelul începe a se înfîrîpa și a crește văzînd cu ochii, de-ți era mai mare dragul să te uiți la el... Iară baba nu știa ce să mai facă de bucurie că are un băiet așa de chipos, de hazliu, de gras și învălit ca un pepene. Să-i fi zis toată lumea că-i urît și obraz-nic, ea ținea una și bună — că băiet ca băietul ei nu mai este altul! Numai de un lucru era baba cu inima jîgnită — că nu putea să le zică *tată* și *mamă*.

Într-una din zile, moșneagul voiește a merge la tîrg să mai cumpere cîte ceva.

— Moșnege — zise baba — nu uita să aduci și niște roșcove pentru ist băiet, că tare a fi dorit mititelul!

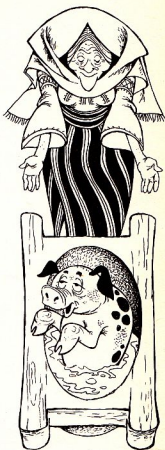
— Bine, măi babă.

Dar în gîndul său: «Da minca-l-ar brinca să-l minince, surlă, că mult mă mai înăduși cu dînsul! De am avea pine și sare pentru noi, da nu să-l mai îndop și pe dînsul cu bună-tăți... Cînd m-aș potrivi eu babei la toate cele, apoi aș lua cîmpii!»

În sfîrșit, moșneagul se duce la tîrg, tîrguiește el ce are de tîrguit și cînd vine acasă, baba îl întreabă, ca totdeauna:

— Ei, moșnege, ce mai știi de pe la tîrg?

— Ce să știu, măi babă? Ia nu prea bune vești: împăratul vrea să-și mărite fata.

— Și asta-i veste rea, moșnege?

— D-apoi îngăduiește puțin, măi babă, că nu-i numai atita, că de ce am auzit eu mi s-a suit părul în vârful capului. Și cînd ți-oi spune pînă la sfîrșit, cred că ți-a încrîncina și ție carnea pe tine.

— Dar de ce, moșnege? Vai de mine!

— D-apoi iaca de ce, măi babă, ascultă: Împăratul a dat de știre prin crainicii săi în toată lumea, că oricine s-a afla să-i facă, de la casa aceuia și pînă la curțile împărătești, un pod de aur pardosit cu pietre scumpe, și fel de fel de copaci, pe de o parte și pe de alta, și în copaci să cînte tot felul de păseri, care nu se mai află pe lumea asta, aceuia îi dă fata; ba cîcî-i mai dă și jumătate din împărăția lui. Iară cine s-a bizui să vie ca s-o ceară de nevastă, și n-a izbuti să facă podul, așa cum Ț-am spus, aceuia pe loc îi și taie capul. Și cîcî pînă acum o multime de feciori de crai și de împărați, cine mai știe de pe unde, au venit și nici unul din ei n-a făcut nici o ispravă. Și împăratul, după cum s-a hotărit, pe toți i-a tăiat, fără cruțare, de le plînge lumea de milă! Apoi, măi babă, ce zici? Bune vești sînt acestea? Ba și împăratul cîcî s-a bolvănit de supărare!

— Of! moșnege of! boala împăraților e ca sănătatea noastră! Numai despre feții de împărat ce mi-ai spus, mi se rupe inima din mine, că mare jale și alean or fi mai ducînd mamele lor pentru dinșii! Mai bine că al nostru nu poate vorbi și nu-l duce capul ca pe alții la atîtea iznoave.

— Bune-s și acestea, măi babă, da bună ar fi și aceea, cînd ar avea cineva un fecior care să facă podul și să ia pe fata împăratului, că știu c-ar încăleca pe nevoie și, Doamne! mare slavă ar mai dobîndi în lume!

Cînd vorbeau bătrîinii, purcelul ședea în culcuș, într-un cotlon sub vatră, cu ritul în sus, și, uitîndu-se țîntă în ochii lor, asculta ce spun ei și numai pufnea din cînd în cînd. Și cum sfătuiău bătrîinii ei în de ei despre acestea, numai iaca se aude sub vatră:

— Tată și mamă! eu îl fac.

Baba atunci a amețit de bucurie: moșneagul însă, gîndind că-i Ucigă-l crucea, s-a spăriet și, uimit, se uita prin bordei

în toate părțile să vadă de unde a ieșit acel glas: dar nevăzînd pe nime, și-a mai venit în sine. Însă godacul iar a strigat:

— Tată, nu te înfricoșa, că eu sînt!... Ci trezește pe mama, și du-te la împăratul de-i spune că eu îi fac podul.

Moșneagul atunci zise îngăimat:

— D-apoi ai să-l poți face, dragul tatei?!

— Despre asta n-ai grijă, tată, că ești cu mine... Numai du-te și vestește împăratului ce am spus eu!

Baba atunci, venindu-și în sine, sărută băietul și-i zice:

— Dragul mamei, drag! Nu-ți pune capul în primejdie!

Și pe noi să ne lași tocmai acum, străini, cu inima arsă și fără nici un sprijin.

— Nu te îngriji, mămucă, de feliu, că trăind și nemurind ai să vezi cine sînt eu.

Atunci moșneagul, nemaivînd ce zice, își piaptănă barba frumos, ia toiagul bătrînețelor în mină, apoi iese din casă și pornește spre împărăție. Și cum ajunge în tîrg, se duce cu pieptul deschis drept la palatul împăratului. Un străjer, cum vede pe moșneag că stă pe acolo îl întreabă:

— Dar ce vrei, moșule?

— Ia am treabă la împăratul: feciorul meu se prinde că i-a face podul.

Străjerul, știind porunca, nu mai lungeste vorba, ci ia moșneagul și-l duce înaintea împăratului. Împăratul, văzînd pe moșneag, îl întreabă:

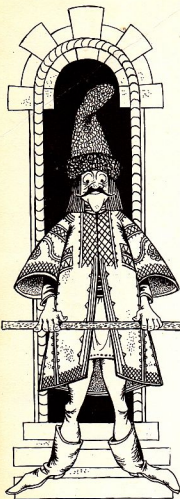
— Ce voiești de la mine, moșule?

— Să trăiți mulți ani cu bine, luminate și prea puternice împărate. Fecioru-meu, auzînd că aveți fată de măritat, m-a trimes, din partea lui, să aduc la cunoștința mării voastre că el, cică, poate să vă facă podul.

— Dacă poate să-l facă, facă-l, moșnege: și atunci fata și jumătate din împărăția mea ale lui să fie. Iară de nu, atunci... poate-i fi auzit ce au pățit alții, mai de viță decît dînsul? Dacă te prinzi așa, apoi mergi de-ți adă feciorul încoace. Iară de nu, caută-ți de drum și nu umbla cu gărgăunii în cap.

Moșneagul, auzînd aceste chiar din gura împăratului, se pleacă pînă la pămînt, apoi iese și pornește spre casă, ca să-și aducă feciorul. Și cum ajunge acasă, spune fecioru-său ce a

zis împăratul. Purcelul atunci plin de bucurie începe a zburda prin bordei, dă un ropot pe sub lăiți, mai răstoarnă câteva oale cu ritul și zice:

— Haidem, tătucă, să mă vadă împăratul!

Baba atunci începe a se boci și a zice:

— Se vede că eu nu mai am parte în lumea asta de nimical! Pînă acum m-am chinuit de l-am crescut și l-am scos din toată nevoia și acum... parcă văd c-am să rămîn fără dînsul!

Și tot bocind ea, o apucă leșin de supărare. Iar moșneagul, de cuvînt: pune cușma pe cap, o îndeasă pe urechi, își ia toiagul în mină, iese din casă și zice:

— Hai cu tata, băiete, s-aducem noră mine-ta!

Purcelul atunci, de bucurie, mai dă un ropot pe sub lăiți, apoi se ia după moșneag, și cît colea, mergea în urma lui gro-

hăind și mușluind pe jos, cum e treaba porcului. Abia ajung ei la porțile palatului împărătesc, și străjerii, cum îi văd, încep a se uita unul la altul și a bufni de ris.

— Da ce-i acesta, moșule? zise unul din ei.

— D-apoi acesta mi-i feciorul care se prinde c-a face podul împăratului.

— Doamne, moșule, Doamne! multă minte îți mai trebuie, zise un străjer bătrîn. Se vede că ți-ai urît zilele!

— Apoi dă, ce-i scris omului, în frunte-i este pus, și tot de o moarte are să moară cineva.

— Dumneata, moșule, cum vedem noi, cauți pricină, ziua miază-mare, cu luminarea, ziseră străjerii.

— D-apoi asta nu vă privește pe dumneavoastră; ia mai bine păziți-vă gura și dați de știre împăratului c-am venit noi, răspunse moșneagul.

Străjerii atunci se uită lung unul la altul și strâng din umere... Apoi unul din ei vestește împăratului despre venirea noilor petitori: moșneagul cu purcelul său!... Atunci împăratul îl chemă înaintea sa. Moșneagul, cum intră, se pleacă pînă la pămînt și stă la ușă smerit. Iară purcelul calcă înainte pe covoare grohăind și începe a mușlui prin casă.

Atunci împăratul, văzînd așa mare obraznicie, pe de o parte i-a venit a ride, iară pe de alta se tulbură grozav și zise:

— Da bine, moșnege, cînd ai venit în cela rînd, parcă erai în toată mintea, dar acum unde te visezi, de umbli cu porci după tine? Și cine te-a pus la cale să mă iei tocmai pe mine în bătaie de joc?

— Ferească Dumnezeu, înălțate împărate, să cuget eu, om bătrîn, la una ca asta! D-apoi să avem iertare, luminarea voastră, că acesta mi-i flăcăul despre care v-am spus mai dăunăzi că m-a trimis la măriia voastră, dacă vă mai aduceți aminte.

— Și el are să-mi facă podul?

— D-apoi așa nădăjduim în Dumnezeu, că chiar el, măriia ta!

— Hai! ia-ți porcul de aici și ieși afară. Și dacă pînă mine diminecă n-a fi podul gata, moșnege, are să-ți steie capul unde-ți stau talpele. Înțelesu-m-ai?

— Milostiv este Cel de sus, măriia voastră. Iară dacă s-a întimpla — să nu bănuieți, puternice împărate! — după dorința luminării voastre apoi atunci să ne trimeteți copila acasă.

Și zicînd aceste, se pleacă după obicei, își ia purcelul, iese și pornește spre casă, urmat de cîțiva ostași, în paza cărora l-a dat împăratul pînă a doua zi, ca să vadă ce poate fi una ca asta?... Căci multă vorbă, mult ris și mare nedumerire se mai făcuse la palat și în toate părțile despre o astfel de batjocură nemaipomenită.

Și cătră sară, ajungînd moșneagul și cu purcelul acasă, pe babă o și apucă un tremur de spaimă, și începe a se văicăra și a zice:

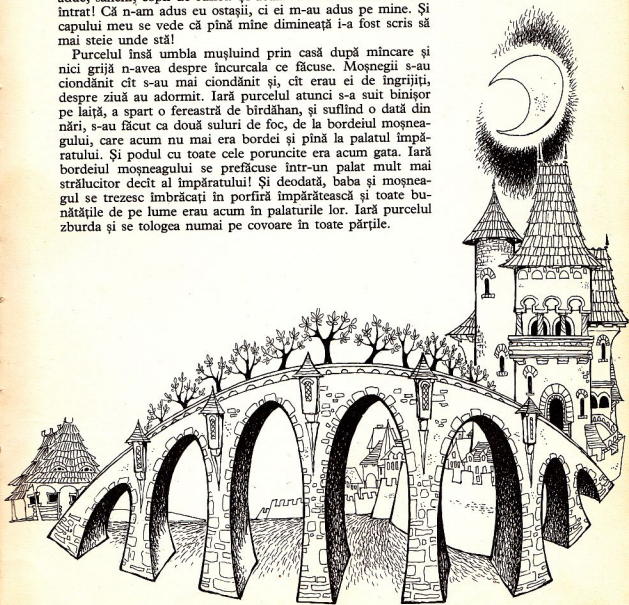
— Vai de mine, moșnege! da ce foc mi-ai adus la casă?!

Mie ostași îmi trebuiesc?

— Încă mai ai gură să întrebi? Acestea-s faptele tale. M-am luat după capul tău cel sec, și m-am dus pe coclauri să-ți aduc, sanchi, copii de suflet. Și acum iaca în ce chichion am intrat! Că n-am adus eu ostașii, ci ei m-au adus pe mine. Și capului meu se vede că pînă mine dimineață i-a fost scris să mai steie unde stă!

Purcelul însă umbla mușluind prin casă după mîncare și nici grijă n-avea despre încurcala ce făcuse. Moșnegii s-au ciondănit cît s-au mai ciondănit și, cît erau ei de îngrijiți, despre ziuă au adormit. Iară purcelul atunci s-a suit binîșor pe laiță, a spart o fereastră de birdăhan, și suflînd o dată din nări, s-au făcut ca două suluri de foc, de la bordeiul moșneagului, care acum nu mai era bordei și pînă la palatul împăratului. Și podul cu toate cele poruncite era acum gata. Iară bordeiul moșneagului se prefăcuse într-un palat mult mai strălucitor decît al împăratului! Și deodată, baba și moșneagul se trezesc îmbrăcați în porfiră împărătească și toate bunătățile de pe lume erau acum în palaturile lor. Iară purcelul zburla și se tologea numai pe covoare în toate părțile.

Tot în acea vreme și la împărăție strașnică zvoana s-a făcut, și însuși împăratul cu sfinicii săi, văzînd această mare minune, grozav s-au spăriet! Și temîndu-se împăratul să nu i se întîmple ceva de rău, a făcut sfat și a găsit cu cale să deie fata după feciorul moșneagului, și de îndată a și trimis-o. Căci și împăratul, cit era de împărat, le dăduse acum toate pe una, și nici măcar aceea nu era bună: frica!

Nuntă n-a mai făcut, căci cu cine era s-o facă? Fata împăratului cum a ajuns la casa mirelui, i-au plăcut palaturile și socrii, iar cînd a dat cu ochii de mire, pe loc a încremenit, dar mai pe urmă stringînd ea din umere, a zis în inima sa:

«Dacă așa au vrut cu mine părinții și Dumnezeu, apoi așa să rămîie!» Și s-a și apucat de gospodărie.

Purcelul toată ziua mușluia prin casă, după obiceiul său, iară noaptea, la culcare, lepăda pielea cea de porc și rămînea un fecior de împărat foarte frumos! Și n-a trecut mult, și nevasta lui s-a deprins cu dînsul, de nu-i mai era acum așa de urît ca dintîi.

La vro săptămînă două, tînăra împărăteasă, cuprinsă de dor, s-a dus să-și mai vadă părinții, iar pe bărbat l-a lăsat acasă, căci nu-i da mîna să iasă cu dînsul... Părinții, cum au văzut-o, s-au bucurat cu bucurie mare și întrebînd-o despre gospodărie și bărbat, ea a spus tot ce știa. Atunci împăratul a început s-o sfătuiască, zicînd:

— Draga tatei! Să nu cumva să te împingă păcatul să-i faci vrun neajuns, ca să nu pățești vreo nenorocire! Căci după cum vîd eu, omul acesta, sau ce a fi el, are mare putere. Și trebuie să fie ceva neînțeles de mintea noastră, de vreme ce a făcut lucruri peste puterea omenească!

După aceasta au ieșit amîndouă împărătesele în grădină ca să se plimbe. Și aici mama sfătui pe fată cu totul de altfel:

— Draga mamei, ce fel de viață ai să mai duci tu, dacă nu poți ieși în lume cu bărbatul tău? Eu te sfătuiesc așa: să potrivești totdeauna să fie foc zdravîn în sobă, și cînd a adormi bărbatu-tău, să iei pielea cea de porc și s-o dai în foc, ca să ardă, și atunci ai să te mîntui de dînsa!

— Că bine zici, mamă, iaca mie nu mi-a venit în cap de una ca asta...

Și cum s-a întors împărăteasa cea tinăra acasă, a și poruncit să-i facă un foc bun în sobă. Și cînd dormea bărbatu-său mai bine, ea a luat pielea cea de porc, de unde o punea el, și a dat-o pe foc. Atunci perii de pe dînsa au început a pîrîi și pielea a sfîrîi, prefăcîndu-se în cioric ars și apoi în scrum. Și s-a făcut în casă o duhoare așa de grozavă, încît bărbatul pe loc

s-a trezit înspăimîntat, a sărit drept în picioare și s-a uitat cu jale în sobă. Și cînd a văzut această mare nenorocire, a lăcrămat zicînd:

— Alei! femeie nepricepută! Ce ai făcut? De te-a învățat cineva, rău ți-a priit; iară de ai făcut-o din capul tău, rău cap ai avut! Atunci ea deodată s-a văzut încinsă peste mijloc cu un cerc zdravăn de fier, iar bărbatu-său i-a zis: Cînd voi pune eu mina mea cea dreaptă pe mijlocul tău, atunci să plesnească cercul acesta, și numai atunci să se nască pruncul din tine, pentru că ai ascultat de sfaturile altora, de ai nenorocit și căzăturile ieste de bătrîni, m-ai nenorocit și pe mine și pe tine deodată. Și dacă vei avea cîndva nevoie de mine, atunci

să știi că mă cheamă Făt-Frumos și să mă cauți la Mănăstirea de Tâmbie.

Cum a sfinșit de zis aceste, deodată s-a stîrnit un vînt năprasnic și venind un vîrtej înfricoșat, a ridicat pe ginerele împăratului în sus și s-a făcut nevăzut. Atunci podul cel minunat îndată s-a stricat și s-a mistuit, de nu se știe ce s-a făcut;

iară palatul în care ședeau moșnegii și cu nora, cu toate bogățiile și podoabele din el s-a schimbat iarăși în sărăcăciosul bordei al moșneagului, de mai nainte. Atunci bătrînii, văzînd astă mare nenorocire și pe nora lor în așa hal, au început a o mostra, cu lacrămile în ochi și a-i zice cu asprime să se ducă unde știe, că ei n-au cu ce s-o ție.

Ea văzîndu-se acum așa de nenorocită și horopsită, ce să facă și încotro s-apuce? Să se ducă la părinți? — se temea de asprimea tată-său și de șugubața defăimare a oamenilor! Să rămîie pe loc? — nu avea cele trebuitoare și-i era leha-

mite de muștrările socrilor. În sfârșit s-a hotărât a se duce în toată lumea să-și caute bărbatul. Și hotărîndu-se astfel, a zis Doamne-ajută! și a pornit încotro a văzut cu ochii. Și a mers ea, a mers tot înainte prin pustiuri un an de zile pînă ce a ajuns într-un loc sălbatic și cu totul necunoscut. Și aici, văzînd o casuță tupilată și acoperită cu mușchi, care mărturisea despre vechimea ei, a bătut la poartă. Atunci se aude dinlăuntru un glas de femeie bătrînă, zicînd:

— Cine-i acolo?

— Eu sînt, un drumeț rătăcit.

— De ești un om bun, aproape de chilioara mea, iară de ești om rău, departe de pe locurile aceste, că am o cățea cu dinții de oțel și de i-oi da drumul te face mii și fărîme!

— Om bun, măicuță!

Atunci i se deschide poarta și drumeța intră înăuntru.

— Da ce vînt te-a adus și cum ai putut răzbate prin aceste locuri, femeie hăi!? Că pasăre măiastră nu vine pe aici, necum om pămîntean.

Atunci drumeța a oftat din greu și a zis:

— Ia păcatele mele m-au adus, măicuță. Caut Mănăstirea de Tămîie și nu știu în care parte a lumii se află!

— Se vede că tot mai ai oleacă de noroc, de ai nimerit tocmai la mine. Eu sînt Sfînta Miercuri, de-i fi auzit de numele meu.

— De nume am auzit, măicuță, dar că te afli în lumea asta, nici prin cap nu mi-a trecut vreodată.

— Vezi? Tot de noroc să se plîngă omul!

Apoi Sfînta Miercuri a strigat o dată cu glas puternic și pe loc s-au adunat toate jivinile din împărăția ei, și întrebîndu-le despre Mănăstirea de Tămîie, au răspuns toate deodată că nici n-au auzit măcar pomenindu-se de numele ei. Sfînta Miercuri auzind aceasta, s-a arătat cu mare părere de rău, dar neavînd nici o putere a dat drumeței un corn de prescură și un păhăruț de vin, ca să-i fie pentru hrană la drum; și i-a mai dat încă o furcă de aur care torcea singură și i-a zis cu binișorul: păstrează-o că ți-a prinde bine, la nevoie. Apoi a îndreptat-o la soră-sa cea mai mare, la Sfînta Vineri.

Și drumeța pornind, a mers iar un an de zile, tot prin locuri sălbatice și necunoscute, pînă ce cu mare greu ajunsese la

Sfinta Vineri. Și aici i s-a întâmplat ca și la Sfinta Miercuri, numai că Sfinta Vineri i-a mai dat și ea un corn de prescură, un păhăruț de vin și o virtelniță de aur care depăna singură; și a îndreptat-o și ea, cu multă bunătate și blindeță, la soră-sa cea mai mare, la Sfinta Duminică.

Și de aceea drumeața pornind chiar în acea zi, a mers iarăși un an de zile, prin niște pustietăți și mai grozave decât cele de până aici. Și fiind însărcinată pe al treilea an, cu mare greutate a putut să ajungă până la Sfinta Duminică. Și Sfinta Duminică a primit-o cu aceeași rânduială și tot așa de bine ca și surorile sale. Și făcându-i-se milă de această nenorocită și zdruncinată ființă, a strigat și Sfinta Duminică o dată din rășputeri și îndată s-au adunat toate vietățile: cele din ape, cele de pe uscat și cele zburătoare. Și atunci ea le-a întrebat cu tot dinadinsul, dacă știe vreuna din ele în care parte a lumii se află Mănăstirea de Tămîie. Și toate au răspuns ca dintr-o singură gură, că nu li s-a întâmplat să audă măcar vorbindu-se vreodată despre aceasta. Atunci Sfinta Duminică a oftat din adîncul inimii, s-a uitat galiș la nenorocita drumeață și i-a zis:

— Se vede că vrui blăstăm al lui Dumnezeu sau altăceva așa trebuie să fie, de nu ai parte de ceea ce cauți, fiica mea! Că aici este capătul unei lumi necunoscute încă și de mine și oricît ai voi tu și oricare altul să mai meargă înainte de aici, este cu neputință.

Și atunci numai iaca un ciocîrlan șchiop se vede viind cît ce putea. Și șovîlc, șovîlc, șovîlc! se înfătoșează înaintea Sfintei Duminici. Atunci ea îl întreabă și pe acesta:

— Tu, ciocîrlane, nu cumva știi unde se află Mănăstirea de Tămîie?

— Da, cum să nu știu, stăpînă? Că doar pe acolo m-a purtat dorul, de mi-am frînt piciorul.

— Dacă-i așa, apoi acum îndată ia pe această femeie, du-o numaidecît acolo, cum îi știi tu și povățuiește-o cum a fi mai bine.

Atunci ciocîrlanul oftînd a răspuns cu smerenie:

— Mă supun cu toată inima la slujba mărici voastre, stăpînă, deși este foarte cu anevoie de mers pînă acolo.

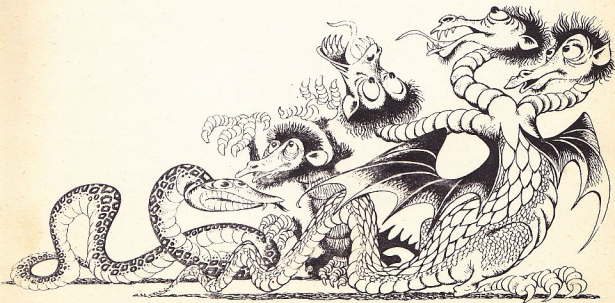
Apoi Sfinta Duminică a dat și ea drumeței un corn de

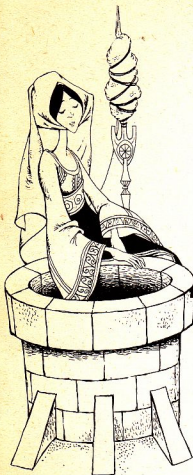
prescure și un păhăruț de vin, ca să-i fie de hrană pînă la Mănăstirea de Tămîie; și i-a mai dat o tipsie mare de aur, și o cloșcă tot de aur, bătută cu pietre scumpe și cu puii tot de aur, ca să-i prindă bine la nevoie și apoi a dat-o pe seama ciocîrlanului, care îndată a și pornit, șovîlcîind.

Și cînd ciocîrlanul pe jos, cînd drumeața pe sus; cînd ea pe jos, cînd el pe sus. Și cînd biata drumeață nu mai putea nici pe sus nici pe jos, atunci îndată ciocîrlanul o lua pe aripioarele sale și o ducea. Și tot așa mergînd ei încă un an de zile, cu mare greutate și zdruncin, au trecut peste nenumărate țări și mări, și prin codri și pustietăți așa de îngrozitoare în care foșgăiau bălauri, aspidе veninoase, vasiliscul cel cu ochi fărîmăcători, vidre cite cu douăzeci și patru de capete și altă mulțime nenumărată de gînganii și jigăanii înspăimîntătoare, care stăteau cu gurile căscate, numai și numai să-i înghită; despre a cărora lăcomie, viclenie și răutate nu-i cu putință să povestească limba omenească!

Și în sfîrșit, după atîta amar de trudă și primejdii, cu mare ce au izbutit să ajungă la gura unei peșteri. Aici călătorea s-a suit iarăși pe aripile ciocîrlanului din care abia mai putea filfii, și el și-a dat drumul cu dînsa pe o altă lume, unde era un rai și nu altăceva!

— Iaca Mănăstirea de Tămîie! zise ciocîrlanul. Acolo se

afli Făt-Frumos pe care-l cauți tu de atit amar de vreme. Nu cumva ți-i cunoscut ceva pe aici?

Atunci ea, deși îi fugeau ochii de atitea străluciri, se uită mai cu băgare de samă și îndată cunoaște podul cel minunat din cea lume și palatul în care trăise ea cu Făt-Frumos așa de puțin și îndată i se umplură ochii de lacrimi de bucurie.

— Mai stăi și nu te bucura așa degrabă, că încă ești nemernică pe aceste locuri și tot n-ai scăpat de primejdi! zise ciocrlanul.

Îi arată apoi o fîntînă, unde trebuia să se ducă trei zile de-a rîndul; îi spune cu cine are să se întâlnească și ce să vorbească; o povățuiește ce să facă, rînd pe rînd, cu *furca*, cu *virtelnița*, cu *tipsia* și cu *cloșca cu puî de aur*, dăruite ei de cele trei surori: Sfînta Miercuri, Sfînta Vineri și Sfînta Duminică.

Apoi luîndu-și ziua bună de la călătorea încredințată lui, iute se întoarne înapoi, zburînd neîncetat, de frică să nu-i mai rupă cineva și celalalt picior. Iară nemernica drumeață lăcrămînd îl petrecea cu ochii în zbor, mergînd spre fîntîna ce-i arătase el.

Și cum ajunge la fîntînă, scoate mai întîi furca de unde o avea strînsă, și apoi se pune jos să se odihnească.

Nu trece mult și viînd o slujnică să ieie apă, cum vede o femeie necunoscută și furca cea minunată torcînd singură fire de aur, de mii de ori mai subțiri decît părul din cap, fuga la stăpînă-sa și-i dă de veste.

Stăpîna acestei slujnice era viespea care înălbase pe dracul, îngrijitoarea de la palatul lui Făt-Frumos, o vrăjitoare strașnică care închea apa și care știa toate drăcăriile de pe lume. Dar numai un lucru nu știa hîrca: gîndul omului. Talpa iadului, cum aude despre această minunăție, trimete slujnica degrabă să-i cheme femeia cea străină la palat. Și cum vine, o întrebă:

— Am auzit că ai o furcă de aur care toarce singură. Nu ți-i de vînzare și cît mi-i cere pe dînsa, femeie hăi?

— Ia să mă lași să stau într-o noapte în odaia unde doarme împăratul.

— De ce nu? Dă furca încoace și rămii aici pînă la noapte, cînd s-a înturna împăratul de la vînătoare.

Atunci drumeața dă furca și rămîne. Știrba-baba-cloanța, știind că împăratul are obicei a bea în toată sara o cupă de lapte dulce, i-a pregătit acum una ca să doarmă dus pînă a doua zi dimineată. Și cum a venit împăratul de la vînătoare și s-a pus în așternut, hîrca i-a și trimes laptele; și cum l-a băut împăratul, pe loc a adormit ca mort. Atunci talpa iadului a chemat pe necunoscuta drumeață în odaia împăratului, după cum avuse tocmală, și a lăsat-o acolo, zicîndu-i încetîșor: — Șezi aici pînă despre ziuă, că am să vin atunci tot eu să te iau.

Hîrca nu doar că șoptea și umbla cătinel ca să n-o audă împăratul, ci avea grijă să n-o audă, din odaia de alături, un credincios al împăratului, care în toate zilele umbla cu dînsul la vinat.

Și cum s-a depărtat băboiul de acolo, nenorocita drumeață a ingenuncheat lingă patul soțului ei și a început a plînge cu amar și a zice:

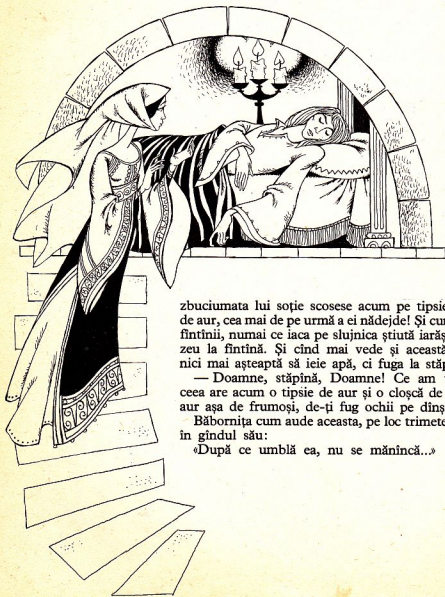
— Făt-Frumos! Făt-Frumos! Întinde mîna ta cea dreaptă peste mijlocul meu, ca să plesnească cercul ist afurisit și să se nască pruncul tău!

Și, sărmana, s-a chinuit așa pînă despre ziuă, dar în zadar, căci împăratul parcă era dus pe ceea lume! Despre ziuă, tîlpoiul a venit posomorîtă, a scos pe necunoscuta de acolo și i-a zis cu ciudă să iasă din ogradă și să meargă unde știe. Și nenorocita ieșind cu nepus în masă și năcăjită ca vai de ea, s-a dus iarăși la fîntînă și a scos acum vîrtelnița. Și viind iarăși slujnica la apă, și văzînd și această mare minune, fuga la stăpînă-sa și-i spune că femeia cea de ieri are acum o vîrtelniță de aur care deapănă singură și care-i mult mai minunată decît furca ce i-a dat. Atunci pohoța de babă o cheamă iarăși la dînsa prin slujnică, pune mîna și pe vîrtelniță, tot cu același viclesug, și a doua zi des-dimineată o scoate iarăși din odaia împăratului și din ogradă.

Însă în această noapte, credinciosul împăratului simțînd ce s-a petrecut și făcîndu-i-se milă de nenorocita străină, ș-a pus în gînd să descopere viclesugul babei. Și cum s-a sculat împăratul și s-a pornit la vînătoare, credinciosul i-a spus cu de-amănuntul ce se petrecuse în odaia lui în cele două nopți

din urmă. Și împăratul, cum a auzit aceste, pe loc a tresărit, de parcă i-a dat inima dintr-însul. Apoi a plecat ochii în jos și a început a lăcrăma. Și pe cînd din ochii lui Făt-Frumos se scurgeau șiroaie de lacrimi, la fîntina știută urgisita și

zbuciumata lui soție scosese acum pe tîpsie și cloșca cu puii de aur, cea mai de pe urmă a ei nădejde! Și cum sta ea în preajma fîntinii, numai ce iaca pe slujnica știută iarăși o aduce Dumnezeu la fîntină. Și cînd mai vede și această mare minunăție, nici mai așteaptă să ieie apă, ci fuga la stăpînă-sa și-i spune:

— Doamne, stăpînă, Doamne! Ce am văzut eu! Femeia ceea are acum o tîpsie de aur și o cloșcă de aur cu puii tot de aur așa de frumoși, de-ți fug ochii pe dinșii.

Băbornița cum aude aceasta, pe loc trimete s-o cheme, zicînd în gîndul său:

«După ce umblă ea, nu se mănîncă...»

Și cum vine străina, hoanghina pune mina și pe tablaua cea de aur și pe cloșca de aur cu pui de aur, tot cu același vicleșug.

Dar împăratul, când a venit în astă-sară de la vînat și cînd i s-a adus laptele, a zis în gîndul său:

«Acest lapte nu se mai bea.» Și cum a zis, l-a și aruncat pe furîș, undeva, și pe loc s-a făcut că doarme dus.

După ce hîrca s-a încredințat că împăratul doarme, bizuindu-se ea și acum în puterea băuturii sale, a adus iarăși pe străină în odaia lui, tot cu aceeași rinduială ca și în nopțile trecute; și lăsînd-o acolo, s-a depărtat. Atunci, zbuciumata drumeață căzînd iarăși în genunchi lingă patul soțului ei, se îneca în lacrimi, spuiînd iarăși cuvintele aceste:

— Făt-Frumos! Făt-Frumos! Fie-ți milă de două suflete nevinovate, care se chinuiesc de patru ani, cu osînda cea mai cumplită și întinde mina ta cea dreaptă peste mijlocul meu, să plesnească cercul și să se nască pruncul tău, că nu mai pot duce această nesuferită sarcină!

Și cînd a sîrșit de zis aceste, Făt-Frumos a întins mina ca prin somn, și cînd s-a atins de mijlocul ei, dang! a plesnit cercul, și ea îndată a născut pruncul, fără a simți cituși de puțin durerile facerii. După aceasta împărăteasa povestește soțului său cîte a pătimit ea de cînd s-a făcut el nevăzut.

Atunci împăratul, chiar în puterea nopții, se scoală, rădică toată curtea în picioare și poruncește să-i aducă pe hîrca de babă înaintea sa, dimpreună cu toate odoarele luate cu vicleșug de la împărăteasa lui. Apoi mai poruncește să-i aducă o iapă sireapă și un sac plin cu nuci, și să lege și sacul cu nucile și pe hîrcă de coada iepci, și să-i deie drumul. Și așa s-a făcut. Și cînd a început iapa a fugi, unde pica nuca, pica și din talpa iadului bucățica; și cînd a picat sacul, i-a picat și hîrcei capul.

Hîrca aceasta de babă era scroafa cu purceii din bulhacul peste care v-am spus că dăduse moșneagul, crescătorul lui Făt-Frumos. Ea, prin drăcăriile ei, prefăcuse atunci pe stăpînu-său Făt-Frumos, în purcelul cel ogîrjit, răpciugos și răpănos, cu chip să-l poate face mai pe urmă ca să ieie vreo fată de a ei, din cele unsprezece ce avea, și care fugise cu dînsa din bulhac. Iaca dar, pentru ce Făt-Frumos a pedepsit-o așa de grozav. Iară pe credincios cu mari daruri l-au dăruit

împăratul și împărăteasa, și pe lângă dinșii l-au ținut pînă la sfîrșitul vieții lui.

Acum, aduceți-vă aminte, oameni buni, că Făt-Frumos nu făcuse nuntă, cînd s-a însurat. Dar acum a făcut și nunta și cumătria totodată, cum nu s-a mai pomenit una și nici cred că s-a mai pomeni una ca asta undeva... Și numai cît a gîndit Făt-Frumos, și îndată au și fost de față părinții împărătesii lui și crescătorii săi, baba și moșneagul, îmbrăcați iarăși în porfiră împărătească, pe care i-au pus în capul mesei. Și s-a adunat lumea de pe lume la această mare și bogată nuntă, și a ținut veselia trei zile și trei nopți, și mai ține și astăzi, dacă nu cumva s-a fi sfîrșit.

POVESTEA LUI STAN PĂȚITUL

Era odată un flăcău stătut pe care-l chema Stan. Și flăcăul acela din copilăria lui se trezise prin străini, fără să cunoască tată și mamă, și fără nici o rudă care să-l ocrotească și să-l ajute.

Și ca băiet străin ce se găsea, nemernicind el de colo până colo pe la ușile oamenilor, de unde pină unde, s-a oploșit de la o vreme într-un sat mare și frumos.

Și aici slujind cu credință ba la unul, ba la altul, pină la vârsta de treizeci și mai bine de ani, ș-a sclipuit puține parale, câteva oi, un car cu boi și o văcușoară cu lapte. Mai pe urmă ș-a înghebat și o căsuță și apoi s-a statornicit în satul acela pentru totdeauna, trăgându-se la casa lui și muncind ca pentru dînsul. Vorba ceea: Și piatra prinde mușchi, dacă șede mult într-un loc.

Și cum s-a văzut flăcăul cu casă și avere bunicică, nu mai sta locului, cum nu stă apa pe pietre, și mai nu-l prindea

somnul de harnic ce era. Dintr-o parte venea cu carul, în alta se ducea și toate trebile și le pune la cale singurel. Nu-i vorbă, că de greu, greu îi era; pentru că în lipsa lui n-avea cine să-i îngrijească de casă și de vitișoare, cum trebuie. Numai dă! ce să facă bietul om? Cum era să se întindă mai mult, că de-abia acum se prinsese și el cu miinile de vatră; și cite a tras, până s-a văzut la casa lui, numai unul Dumnezeu știe. De aceea alerga singur zi și noapte în toate părțile, cum putea, și muncea în dreapta și în stînga, ca doar-doar o încăleca pe nevoie, ș-apoi atunci — văzînd și făcînd.

Toate ca toate, dar uritul îi venea de hac. În zile de lucru, calea-valea, se lua cu treaba și uita de urît. Dar în nopțile cele mari, cînd era cite o givornică cumplită și se mai întimpla să fie și sărbători la mijloc, nu mai știa ce să facă și încotro să apuce. Vorba cîntecului:

De urît mă duc de-acasă
Și uritul nu mă lasă;
De urît să fug în lume,
Uritul fuge cu mine.

Se vede lucru că așa e făcut omul, să nu fie singur. De multe ori i-a venit flăcăului în cap să se însoare, dar cînd își aducea aminte uneori de cite i-au spus că au pătimit unii și alții de la femeile lor, se lua pe gînduri și amîna, din zi în zi și de joi pînă mai de apoi, această poznașă trebușoară și gin-gașă în multe privinți, după cum o numea el, gîndindu-se mereu la multe de toate... Unii zic așa, că femeia-i sac fără fund — cea a mai fi și asta? Alții — că, să te ferească Dumnezeu de femeia leneșă, mirșavă și risipitoare. Alții, alte năstrușnicii încît nu știi ce să crezi și ce să nu crezi. Numa nu-i vorbă, că am văzut eu și destui bărbați mult mai ticăiți și mai chitcăiți decît cea mai bîcșnică femeie. Și așa, trezindu-se el în multe rînduri vorbind singur ca nebunii, sta în cumpene: să se însoare... să nu se însoare...

Și, ba s-a însura la toamnă, ba la iarnă, ba la primăvară, ba la vară, ba iar la toamnă, ba vremea trece, flăcăul începe și el a se trece, mergînd tot înainte cu burlăcia, și însurătoarea rămînea baltă. Ș-apoi este o vorbă, că pînă la 20 de ani se

însoară cineva singur; de la 20—25 îl însoară alții; de la 25—30 îl însoară o babă, iar de la 30 de ani înainte numa dracu-i vine de hac.

Tocmai așa s-a întâmplat și cu flăcăul acesta, că pînă la vremea astă nici el de la sine, nici prietenii, nici babele — citu-s ele de-a dracului, de prefăcute și iscoditoare — tot nu l-au putut face să se însoare.

Stan era om tăcut în felul său, dar și cînd da cîte o vorbă dintr-însul, vorba era vorbă, la locul ei, și nu-l putea răpune te mieri cine.

Mulți trăgeau nădejdea să-l ieie de ginere, dar flăcăul era chitit la capul său și nu se da cu una cu două. Și așa de la o vreme, și babele și prietenii, lehametindu-se, l-au dat în burduful dracului și l-au lăsat pe sama lui, să facă de acuma înainte ce a ști el cu dînsul, că ei și-au luat toată nădejdea.

Amu, într-una din zile, flăcăul se scoală de noapte, face mămăligă îmbrînzită și ce a mai dat Dumnezeu, pune mîncarea în traistă, înjugă boii la car, zice Doamne ajută, și se duce la pădure să-și aducă un car de lemne. Și ajungînd el în pădure, pe cînd se amîjea de ziuă, a tăiet lemne, a încărcat carul zdravăn și l-a cetluit bine, și pîn-or mai mîncă boii, s-a pus să mînce și el ceva. Și după ce a mîncat cît i-a trebuit, i-a mai rămas o bucătică de mămăligă îmbrînzită, și făcînd-o boț, a zis:

— Ce s-o mai duc pe acasă? Ia s-o pui ici pe teșitura asta, că poate a găsi-o vreo lighioaică ceva, a mîncă-o și ea, ș-a zice-o bogdaproste. Și punînd mămăliga pe teșitură, înjugă boii, zice iar un Doamne ajută și pe la prînzîșor pornește spre casă. Și cum a pornit el din pădure, pe loc s-a și stîrnit un vîfor cumplit — cu lapoviță în două — de nu vedeai nici înainte, nici înapoi. Mînia lui Dumnezeu, ce era afară: să nu scoți cine din casă, dar încă om! Însă dracul nu caută mai bine; la așa vreme te face să pierzi răbdarea și fără să vrei te viră în păcat.

În acea zi, Scaraoschi, căpitenia dracilor, vroind a-și face mîndrele cum știe el, a dat poroncă tuturor slugilor sale, ca să apuce care încotro a vedea cu ochii, și pretutindene — pe mare și pe uscat — să vire vrajba între oameni și să le facă pacoste.

Atunci dracii s-au împrăștiat iute ca fulgerul în toate părțile. Unul din ei apucă spre păduri, să vadă de n-a putea trebălui ceva și pe acolo, doar a face pe vrun om să birfească împotriva lui Dumnezeu, pe altul să-și chinuiască boii, altuia să-i rupă vrun capăt sau altceva de la car, altuia să-i schilogească vrun bou, pe alții să-i facă să se bată pînă s-or ucidă, și cîte alte bazaconii și năzbutii de care iscodește și vrăjește dracul.

Ce or fi isprăvit ceialalți draci nu știm, dar acestui de la pădure nu i-a mers bine în acea zi. S-a pus el, nu-i vorbă, luntre și punte, ca să-și vire codița cea birligată undeva, dar degeaba i-a fost că pe unde se ducea tot în gol umbla.

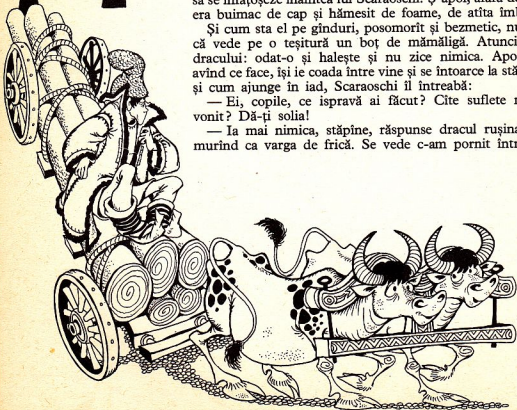
Și tot mai cercind el ba ici, ba colea, inspre sară numai ce dă de o pîrtie. Atunci se ie tiptil, tiptil pe urma ei și se duce tocmai la locul unde Stan încărcase lemnele. Și cînd colo, găsește numai locul, pentru că flăcăul, după cum am spus, de mult ieșise din pădure și se dusese în treaba lui.

Văzînd el dracul că și aici n-a izbutit nimica, crîșca din măsele, și crăpa de ciudă, pentru că era îngrijit cu ce obraz să se înfășoșeze înaintea lui Scaraoschi. Ș-apoi, afară de aceasta, era buimac de cap și hămesit de foame, de atîta îmblat.

Și cum sta el pe gînduri, posomorît și bezmetic, numai iată că vede pe o țesitură un boț de mămăligă. Atunci bucuria dracului: odat-o și halește și nu zice nimica. Apoi nemai-avînd ce face, își ie coada între vine și se întoarce la stăpînu-său și cum ajunge în iad, Scaraoschi îl întreabă:

— Ei, copile, ce ispravă ai făcut? Cîte suflete mi-ai arvonit? Dă-ți solia!

— Ia mai nimica, stăpîne, răspunse dracul rușinat și tremurînd ca varga de frică. Se vede c-am pornit într-un ceas

rău. Vremea a fost prea dimpotrivă, cum știți, și numai un om a venit azi în pădure; dar ș-acela a scăpat de mine, căci am dat în urma lui tirziu, tocmai când se dusesse. Noroc numai c-am găsit pe o țesătură un boț de mămăligă de am mâncat, căci îmi gîrliau mațele de foame. Alta nu mai știu nimica, întunecimea voastră.

— Ei bine, zmîrdoare uricioasă ce ești, de mîncat ai mîncat boțul cel de mămăligă, dar ce a zis omul acela cînd a pus mămăliga acolo pe țesătură, ai tu la știință?

— Ba de asta nu știu nimica, stăpîne.

— Apoi ce păzești tu alta, dacă nu știi nici măcar ceea ce vorbesc muritorii? Să-ți spun eu dară, deși n-am fost în pădure ca tine. A zis: Cine a minca boțul cel de mămăligă, să zică bogdaproste. Zis-ai tu ceva cind ai mincat-o?

— Ba n-am zis nimica, stăpîne.

— Așa?! În loc să-ți dai osteneală, ca să afli pină și gîndul oamenilor, tu nu știi nici măcar ceea ce vorbesc ei? Mai pot eu să am nădejde în voi? Ei las, că-ți găsesc eu acuş leacul! Te-i învăța tu minte de altă dată. Hai pornește acum degrabă la omul acela și să-l slujești taman trei ani de zile cu credință, la ce te-a pune el! Simbrie în bani să nu primești de la dînsul, ci să faci tocmală că după ce ți-i împlini anii, să ai a lua din casa lui ce-i vrea tu; și aceea are să fie de trebuință la talpa iadului, că au început a putrezi căpățile... Ia să vedem, Ț-a veni în cap ce ai să ici? Hai, gata ești? Ie-ți tălpașita!

— Gata, stăpîne, iaca pornesc!

Atunci dracul dă o raită pe la talpa iadului, să vadă ce lipsește și apoi iese iute ca scinteia și se duce tot înainte la slujbă, după poronca lui Scaraoschi. Și cînd pe aproape de casa lui Stan, dracul s-a prefăcut într-un băiet ca de opt ani, îmbrăcat cu straie nemțești, și îmbla, zgribulind pe la poartă. Stan era acasă și chiar atunci luase ceaunul de pe foc să mestece mămăliga; și numai iaca ce vede că se răpăd cinii să rupă omul, nu altăceva. Și cînd se uită mai bine, ce să vadă? Vede un băiet că se acătăra pe stîlpul porții de teama cinilor. Atunci Stan alcargă la poartă, zicînd:

— Țibă, Hormuz! na, Balan! nea Zurzan! dați-vă-n lături, cotarle!... Da de unde ești tu, măi Țică? Și ce cauți pe aici, spaima cinilor?!

— De unde să fîu, bădică? Ia sînt și eu un băiet sărman, din toată lumea, fără tată și mamă, și vreu să intru la stăpîn.

— Să intri la stăpîn? D-apoi tu nici de pascut giștele nu ești bun... Cam de cîți ani îi fi tu?

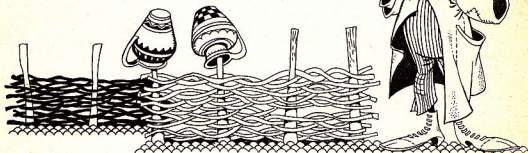
— Ia poate să am vreo treisprezece ani.

— Ce spui tu, măi?... Apoi dar bine a zis cine a zis că vrabia-i tot pui, dar numai dracul o știe de cînd îi... Eu de-abia Ț-aș fi dat șapte, mult opt ani. Dar ce, Doamne iartă-mă! pesemne că și straiile acestea pocite fac să arăți așa de sfrijit

și închircit. Am mai văzut dăunăzi împlind pe aici prin sat un cioflingar de-alde tine, dar acela era oleacă mai chipos și altfel îmbrăcat:

Cu-antereu de canavață
Ce se ținea numa-n ață.
Și cu nădragi de anglie
Petece pe ei o mie.

Și cînd mergea pe drum, nădragii mergeau alătura cu drumul: cică umbla după strîns pielcele, și cum trecea pe la poarta mea, de-abia l-am scos din gura lui Zurzan; l-a pieptănat, de i-au mers petecele. Vorba ceea: Aș veni desară la voi, dar mi-i rușine de cîni. Și acum parcă-l văd cit era de ferfenișos și cum își culegea boarfele de pe jos. Oleacă, de n-ai pățit și tu ca dînsul. Și cum te cheamă pe tine?

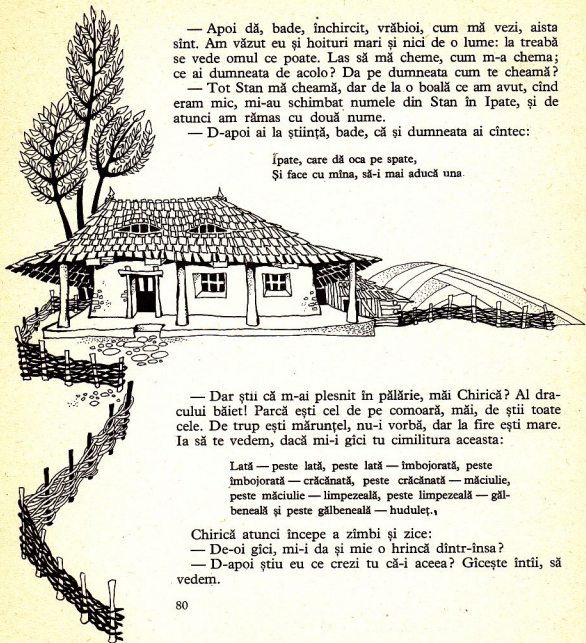
- Tot Chirică mă cheamă.
- Măi parpalecule, nu cumva ești botezat de Sfîntul Chirică Șchiopu, care ține dracii de păr?
- Nu-l știu pe acela, dar Chirică mă cheamă.
- Apoi despre mine, fie oricine ț-a fi nănaș, dar știu c-a nimerit-o bine, de ț-a pus numele Chirică, pentru că ești un fel de vrăbîoi închircit.

— Apoi dă, bade, închircit, vrăbioi, cum mă vezi, aista sînt. Am văzut eu și hoituri mari și nici de o lume: la treabă se vede omul ce poate. Las să mă cheme, cum m-a chema; ce ai dumneata de acolo? Da pe dumneata cum te cheamă?

— Tot Stan mă cheamă, dar de la o boală ce am avut, cînd eram mic, mi-au schimbat numele din Stan în I pate, și de atunci am rămas cu două nume.

— D-apoi ai la știință, bade, că și dumneata ai cîntec:

Î pate, care dă oca pe spate,
Și face cu mîna, să-i mai aducă una.

— Dar știi că m-ai plesnit în pălărie, măi Chirică? Al dracului băiet! Parcă ești cel de pe comoară, măi, de știi toate cele. De trup ești mărunțel, nu-i vorbă, dar la fire ești mare. Ia să te vedem, dacă mi-i gici tu cimilitura aceasta:

Lată — peste lată, peste lată — îmbojorată, peste
îmbojorată — crăcănată, peste crăcănată — măciulie,
peste măciulie — limpezeală, peste limpezeală — găl-
beneală și peste gălbeneală — huduleț.,

Chirică atunci începe a zîmbi și zice:

— De-oi gici, mi-i da și mie o hrcă dintr-însa?

— D-apoi știu eu ce crezi tu că-i aceea? Gicește întii, să vedem.

— Ce să fie, zise Chirică. În fața casei, vatra, focul, pi-rostiile, ceaul, apa dintr-însul, făina și culeșerul sau mele-steul.

— Bun, măi Chirică, ia acum văd și eu că nu ești prost. Hai! cît să-ți dau pe an, ca să te tocmești la mine?

— Apoi eu... nu mă toclesc cu anul.

— Dar cum te tocmești tu?

— Eu mă toclesc pe trei ani odată, pentru că nu-s de-prins a umbla cu croșna în spate, din stăpîn în stăpîn și vreu să cunosc ceva, cînd voi ieși de la dumneata.

— Despre mine, cu atîta mai bine, măi Chirică. Și ce mi-i cere tu pentru trei ani?

— Ce să-ți cer? Ia să-mi dai de mîncare și de purtat cît mi-a trebui, iar cînd mi s-or împlini anii, să am a lua din casa dumitale ce voi vrea eu.

— Ce fel de vorbă-i asta? Poate că tu îi bărăni atunci să-mi iei sufletul din mine, ori mai știi eu ce dracul Ț-a veni în cap să cei?

— Ba nu, bade Ipate, n-ai grijă, nu Ț-oi mai cere vrun lucru mare pînă pe acolo. Ș-apoi ce Ț-oi lua eu din casă, nu-ți face trebuință d-tale.

— Apoi, na, zise Ipate. Măsură-i vorba cu îmblăciul. Ba-lan să-ți aleagă din gură ce spui, dacă nu vorbești deslușit.

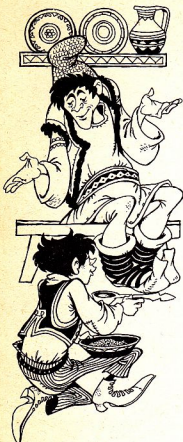
— Apoi dă, bade Ipate, unde-i vorbă, nu-i minie: mai bine să te tocmești întîi decît pe urmă.

— Apoi ia asta-ți spun și eu, măi ciotul dracului: dez-leagă odată calul de la gard, să știi eu atunci — de-oi ajunge cu sănătate — ce-i al tău și ce-i al meu.

— Ia lasă, bade Ipate, lasă: nu te mai pune și dumneata atîta pentru te mieri ce și mai nimica, că doar n-are să fie un cap de țară.

— Măi Chirică, știi una? rămii la mine și ne-om împăca noi atunci. Te văd că ești un băiet isteț, și mai știi păcatul? poate și harnic; sameni a fi știind de unde să iei lucrul și unde să-l pui.

— Despre aceasta n-ai grijă, bade, zise Chirică. Nu căuta că-s mic, dar trebile care Ți le-oi face eu, nu le-o face altul, măcar să fie cu stea în frunte.

— Mai știi! Bine ar fi, măi Chirică, dac-ar fi toate cu lapte cite le spui. Dar tu curat că ai dat peste un stăpîn ca plînea cea bună. Numai să avem vorbă dinainte: să nu fii rău de gură, c-apoi mi-i să nu mă scoți din sărite și să mă faci cite-odată să-mi ies din răbuș afară.

— Nici despre asta nu mă tem că-i bănuî, bade Ipate.

— Vrasăzică ne-am înțeles. De-acum vină de-i mînca și tu ceva. Iaca niște bulughine cu mujdei și cu mămăligă. Hai! dă-le colb ș-apoi te apucă de treabă.

Băietul se pune ciobănește într-un genunchi, îmbucă răpede ce îmbucă ș-apoi se duce după trebi. Și așa era Chirică de liniștit și de harnic la trebile lui, că parcă era de-acolo, de cînd l-a făcut mă-sa. Și Ipate se îndemna cu dînsul, uitase acum de urît și huzurea de bine. Și din ziua în care s-a tocmît Chirică la Ipate, norocul îi curgea gîrlă din toate părțile, și nu mai știa ce are la casa lui.

Ce garduri streșinite cu spini, de mai nici vîntul nu putea răzbate printre ele! Ce șuri și ocoale pentru boi și vaci, perdea pentru oi, poiți pentru păseri, cotețe pentru porci, sisiliac pentru păpușoi, hambare pentru griu și cite alte lucruri de gospodărie făcute de mîna lui Chirică, cît ai bate din palme! Să nu spun minciuni, dar Ipate se îmbogățise însutit și înmiit, de cînd a venit Chirică în slujbă la dînsul. Acum văzuse Ipate ce poate Chirică, și-i era drag ca ochii din cap.

Trecuseră vreo doi ani la mijloc, și în una din zile Chirică zice stăpînului său:

— Stăpîne, să nu bănuiești, da am să zic și eu o vorbă: de ce nu te însori? Ca mine-poimîne te-i trezi că ai îmbătrînit și nu-ți rămîne nici un urmaș. După viață este și moarte. De unde știi ce se întîmplă, ferească Dumnezeu! și atunci cui rămîne atîta avere?

— Ce vorbești tu, măi Chirică? Dacă nu m-am însurat eu cînd am fost de însurat, apoi la vremea asta Ț-ai găsit să mă însor? Pesemne vrei să-și facă dracul rîs de mine... Nu vezi că a trecut soarele de amiază; sînt mai mult bătrîn decît tînăr.

— Da ia lasă-mă la pîrdalnicul, stăpîne, că-i spărie oamenii cu vorbele dumitale. Nu te mai face așa de bătrîn, că doar nu

ți-i vremea trecută. Eu cred că tocmai acum ești bun de înșurat, pentru că ai cu ce să ții nevasta și copiii. Slava Domnului! mulți ar dori să aibă ceea ce ai dumneata.

— Ț-ai găsit, zise Ipat. Parcă ești nu știu cum, măi Chirică: vorbești și tu ia așa în dodii citeodată. Am eu sămănături? Am eu toate cele trebuincioase pentru casă? Tu crezi că numai așa se ține femeia. Vorba ceea: Cînd se-nsoară, nu-i de moară.

— De asta te plingi, stăpîne?

— D-apoi de care alta, măi Chirică? Nu știi tu, că gura înainte de toate și apoi celelalte.

— Stăpîne, dacă-i numai atîta, apoi las că te fac eu cu grîu, să ai de unde face pine și colaci pentru nuntă, ba și pentru cunătrîie, dacă vrei.

— De unde, măi Chirică?

— Vezi dumneata colo departe niște lanuri frumoase de grîu, care dă în copt?

— Le văd.

— Du-te chiar acum la stăpînul moșiei și spune-i că te prinzi să-i dai în girezi tot grîul cît îl are sămănat. Și dacă te-a întreba cît să-ți deie pentru această ostenicioasă treabă, spune-i că nu primești bani, ci numai atîta grîu, cu paie cu tot, cît îi putea duce dumneata în spate și cu un băiet al dumitale.

— Cum asta, măi Chirică? Parcă vorbești de pe ceea lume. Crezi tu că vom putea noi singuri secera și strînge atîta amar de grîu, că doar sute și mii de brațe trebuie acolo, nu șagă. Ș-apoi numai pentru două sarcine de grîu? Ce nebun ai crede tu c-ar fi aceala?

— Stăpîne, ca să cunoști cine sînt eu și cît pot, ascultă-mă și du-te la boier de-i spune cum te-am învățat.

Ipat cu un gînd să se ducă... și cu zece nu. În sfîrșit își ia el inima în dinți și se duce la curte să vadă ce are să fie. Și cum ajunge, se înfățișează înaintea boierului și zice:

— Să nu vă supărați, cucoane! Nu cumva aveți trebuință de secerători?

— Ba încă mare nevoie am, om bun; parcă Dumnezeu te-a adus. Căci grîul e copt, nu mai poate suferi întîrziere.

— Apoi, cucoane, mă prind eu să ți-l secer.

— Cum, singur?

— Asta-i treaba mea, cucoane. Eu mă prind să ți-l dau în girezi. Nu-i cuvînt gospodăresc?

— Cum văd, te bizuiești în brațe multe.

— Multe, cucoane, puține, cucoane, cite a dat Dumnezeu; numai treaba s-o fac.

— Ș-apoi ce mi-i cere, așa cu hurta?

— Ce să cer, cucoane? ia cînd ți-oi da grîul în girezi, să am voie a lua numai atîta grîu cu paie cu tot, cît oi putea duce în spate eu și c-un băietan al meu.

— Măi omule, vorbești înadins, ori vrei să șuguiești?

— Ba ferească Dumnezeu, cucoane, vorbesc înadins.

Boierul a crezut că Ipate e nebun și voia să se mintuie de dînsul zicînd:

— Dacă-i așa, om bun, du-te mîni dimineață și te apucă de lucru; oi vedea eu ce treabă-i face și ne-om împăca noi.

— Împăcarea, cum ți-am spus, cucoane.

— Ei, du-te, du-te, și las că vedem!

Atunci Ipate se întoarne acasă și Chirică îl întreabă:

— Ei, stăpîne, cum a rămas cu boierul?

— Cum să rămîie, măi Chirică? Ia m-am prins hăt și bine să-i dau grîul în girezi, după cum ai zis. Dar m-a luat groaza, cînd am trecut pe lîngă lan și l-am văzut citu-i de mare. Asta-i o treabă foarte grea și mare lucru să fie ca s-o putem noi scoate la capăt. Știu eu tare bine că boierul m-a luat de nebun, dar nici cuminte nu sînt, după cît văd eu acum. Dracul știe ce avem să facem!

— N-ai grijă, stăpîne, că doar ești cu mine... zise Chirică.

— Ia mai bine să luăm cele trebuitoare și haidem acolo chiar în astă-sară, ca mine dimineață să ni se facă ziua pe lan.

Și așa se ieu ei amîndoi și se duc. Și cum ajung acolo, cam pe înserate, Ipate zice:

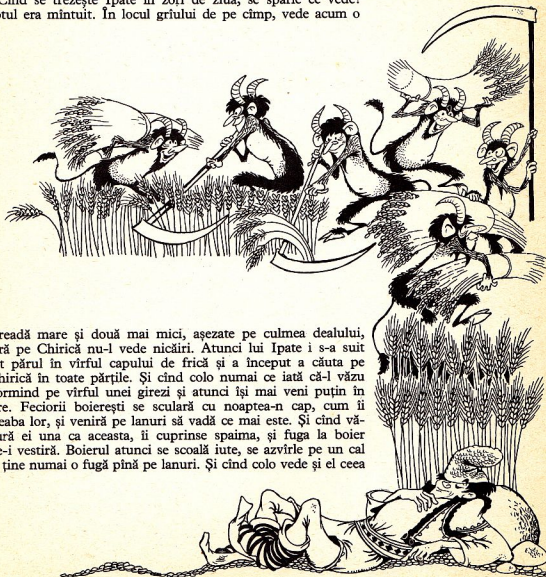
— Vezi tu, măi Chirică? Asta nu-i șagă; mi se pare că noi avem să dăm peste dracul!

— Stăpîne, știi ce? Culcă-te și te odihnește și mîni dimineață vom vorbi amîndoi.

Ipate, ca cel cu grija-n spate, se frămîntă el cu mintea cît se mai frămîntă și obosit fiind, se lasă oleacă jos pe iarbă și

adormi dus. Chirică atunci — el știe ce face și cum face! că într-o clipă adună toată drăcimea și-o pune la lucru pe cîmp. Unii secerau, alții legau snopi, alții făceau clăi și suflau cu năările să se usuce, alții cărau, alții durau girezi — mă rog, claca dracului era, ce să spun mai mult?

Cînd se trezește Ipate în zorii de ziuă, se sparie ce vede! Totul era mintuit. În locul griului de pe cîmp, vede acum o

gireadă mare și două mai mici, așezate pe culmea dealului, iară pe Chirică nu-l vede nicăiri. Atunci lui Ipate i s-a suit tot părul în virful capului de frică și a început a căuta pe Chirică în toate părțile. Și cînd colo numai ce iată că-l văzu dormind pe virful unei girezi și atunci își mai veni puțin în fire. Feciorii boierești se sculară cu noaptea-n cap, cum îi treaba lor, și veniră pe lanuri să vadă ce mai este. Și cînd văzură ei una ca aceasta, îi cuprinse spaima, și fuga la boier de-i vestiră. Boierul atunci se scoală iute, se azvîrle pe un cal și ține numai o fugă pînă pe lanuri. Și cînd colo vede și el ceea

ce nu se mai văzuse și nu se mai auzise de cînd lumea și pămîntul!

— Ei, cucoane, am mîntuit trebușoara, zise Ipate. Bine că ați apucat a veni și dumneavoastră, ca să fiți de față cînd ne-om lua dreptul.

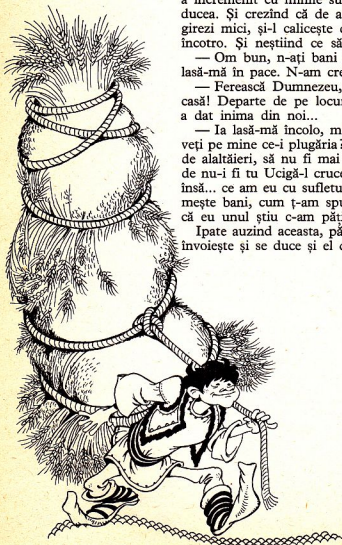
Atunci Chirică, nici una nici două, scoate o funie cu care era încins, leagă bine gireada cea mare, cum știe el, o ia în spate și pe ici țî-i drumul. Iară boierul, mai văzînd și aceasta, a încremenit cu minile subsuori uitîndu-se la dînsul cum se ducea. Și crezînd că de acum și Ipate are să ieie cele două girezi mici, și-l calicește de tot, crăpa de necaz, dar n-avea încotro. Și neștiind ce să facă, zise lui Ipate cu binișorul:

— Om bun, n-ați bani în locul griului ce mai ai a lua, și lasă-mă în pace. N-am crezut că am a face cu dracul.

— Ferească Dumnezeu, cucoane! Cruce de aur cu noi în casă! Departe de pe locurile aceste! Ba zău, am muncit de a dat inima din noi...

— Ia lasă-mă încolo, măi omule: pesemne tu ai să mă înveți pe mine ce-i plugăria? Că doar nu samăn eu grîu de ieri, de alaltăieri, să nu fi mai avut a face cu secerători. Și chiar de nu-i fi tu Ucigă-l crucea, tot n-ați umblat cu lucru curat; însă... ce am eu cu sufletul nostru? Voi aveți a da samă. Primește bani, cum Ț-am spus, și mai duceți-vă și la altă casă, că eu unul știu c-am pățit-o bună.

Ipate auzind aceasta, părerea lui de bine! Ia bani cu cît se învoiește și se duce și el după Chirică. Și cînd ajunse acasă,

Chirică trierese, vinturase, măcinase, în sfârșit pusese toate trebile la cale. Și Ipate cînd a mai văzut și asta, nu mai știa ce să zică. Mai că-i venea a crede că și el are a face cu dracul.

— Măi Chirică, d-apoi știi că și boierul, cîtu-i de boier, a pus-o de mămăligă. Iaca mi-a dat și bani de am adus acasă.

— Și aceștia-s buni, stăpine, pune-i la chimeriu și taci molcom. Am știut eu dinainte că are să ne iasă și de cheltuială.

A doua zi după asta, Chirică zise lui Ipate:

— Ei, stăpine, de acum cred că n-ai ce mai zice. Ca mine-poimine mi se împlinesc anii și rămii fără de mine. Mai nainte calea-valca, erai deprins a trăi singur, dar acum are să-ți cadă greu, mai ales că ți s-a îngreuiat și gospodăria. Hai, ce zici, te înșori ori ba?

— Apoi dă, măi Chirică, știu eu ce să fac? Parcă tot m-aș însura; cînd aș da peste o parte bună, aș face poate și eu pasul acesta. Dar tare mă tem, nu cumva să-mi ieu pe dracul pe cap, să-l aduc cu lăutari în casă, și pe urmă să nu-l pot scoate și cu o mie de popi; c-apoi atunci lehanfite și de înșurat și de avere și de tot!

— De asta ți-i acuma în grijă, stăpine? Dac-a rămas treaba pînă la atîta, apoi las pe mine că te-oi face eu să iei un drăguț de femeie, care nu se mai află! Căci eu șed călare în inima lor, și nu că mă laud, dar știu toate măruntaiele dintr-insele. Despre asta nu mi-i rușine, pot să-ți aleg una și noaptea pe-ntuneric. Pentru altul n-aș face-o, să știu că mi-ar da lumea de pe lume, dar pe dumneata vreu numaidecît să te văd om ca toți oamenii în rînd cu lumea. Nu vezi că cei mai mulți de teapa dumitale se țin cu nasul pe sus numai din pricina asta. Ca și cum parcă dumneata n-ai fi vrednic să ții o femeie!

— Măi Chirică, tare mai ești și tu nu știu cum! Scoți omul din minți cu vorbele tale. Bun staroste mi-am găsit. Nu știu cine te-a îndreptat la casa mea, că știu că ești berechet bun. Ș-apoi mult stau eu cîteodată și mă gîndesc în mintea mea, de unde ai tu atîta putere?! Mai că-mi vine să zic și eu ca boierul cela: nu știu, năluca să fii, om să fii, dracul să fii, dar nici lucru curat nu ești. Numai, fii ce-i fi, asta nu mă privește; mie unuia știu că mi-ai priit bine, n-am ce zice! Ei, ia spune, cum zici tu că mi-i alege femeie?

— Ia în duminica viitoare, stăpîne, să mergem în sat la horă. Eu oi sta deoparte cu băieții, iar dumneata să te prinzi în joc lingă o fată care Ț-a plăcea. Eu atunci mi-oi tîrî piciorul pe lingă dumneata, oi ochi-o bine, și apoi Ț-oi spune eu ce zace într-însa.

— Da știi c-ai chitit-o bine, măi Chirică!? Tot cu draci ești tu, bine zic eu.

— Apoi dă, stăpîne, în ziua de azi, dacă nu-i fi și cu draci oleacă, apoi cică te fură sfinții, și iar nu-i bine.

În sfîrșit ce spun ei, ce nu mai spun, cum vine duminica, Ipate și cu Chirică se ieu și se duc la horă în sat. Chirică, cum îi treaba băieților, se acațara pe cele garduri și se hlizea cu ceilalți băieți. Iar Ipate, de cuvînt; se prinde în joc lingă o fată, care chitește că i-ar cam veni la socoteală; începe el a o măsura cu ochii de sus pînă jos și de jos pînă sus, și cum se învîrtea hora, ba o strîngea pe fată de mină, ba o calcă pe picior, ba... cum e treaba flăcăilor. Și tropai-tropai, ropai-ropai! i se aprind lui Ipate al nostru călcîiele. Chirică era și el pe acolo, și cum se lasă Ipate din joc, spiridușul dracului îi zice:

— Ei, stăpîne, parcă te-ai cam aburit la față, nu știi cum! Ce zici, așa-i că-ți vine la socoteală?

— Apoi dă, nu știi cum să mai zic și eu; pesemne păcatele mi te-au scos înainte, măi Chirică. Eu gîndesc s-o pornesc pe treabă; fata-i hazulie și m-a fărîmăcat de acum.

— Ba nu, stăpîne, dacă-i vrea să mă ascuți, eu te sfătuiesc să n-o iei pe asta. Și focu-i hazuliu, dar tare rău te pirjolește cîteodată. Fetișoara asta, o vezi dumneata cît e de scumpă la ris? Parcă Ț-ar veni a crede că-i de cele cu crucea-n sîn, dar ia! una de aceste a înălbit odată numai într-o singură noapte pe moșu-meu în fîntînă.

— Cum asta, măi Chirică?

— Da, ia! nu mai ști și dumneata cum, stăpîne.

— Ian auzi-l, mai degrabă i-ai putea strîmba fîlcile decît vorba. Măi Chirică, eu gîndesc că s-a da după mine și s-a face și ea bună.

— Î... hî! da, cum nu? Eu însă îți spun prietenește că fetișoara asta are trei coaste de drac într-însa, și chiar cea mai bună dintre femei încă tot mai are una. Să te mai lași, stăpîne,

pîn-om da măcar peste una de acelea, ș-apoi ți-o mai spune eu ce este de făcut.

— Apoi dă, măi Chirică, tu m-ai tot cihăit de cap pînă acum, să mă însor, să mă însor, de mi-ai aprins pofta de în-surat, și apoi acum tot tu o șurubuești ș-o întorci cum îți vine tie la socoteală.

— Stăpîne, știi că eu nu-ți voiesc răul; ascultă-mă, că n-ai să greșești.

Ipate, auzind așa, se dă după Chirică și se întoarnă ei sara acasă, tot cum s-au dus. Însă cum ajunge acasă, parcă nu era acela. Muncea el, nu muncea, dar știi că se frămînta cu gîndurile, și de abia aștepta să vie duminica viitoare.

Duminica vine, și ei iară se duc la horă în alt sat. Chirică, după obiceiul său, se ia cu băieții, iară Ipate se prinde în joc lângă o fată care o chitește el. Joacă cît joacă și lingă aceea, și intrînd în vorbă cu dînsa, fata, bună mehenghe, îi întoarce capul, și Ipate vede că nu-i de lepădat. Dar Chirică era și el pe acolo, și cum se lasă Ipate din joc, îi zice:

— Ei, stăpine, cum vād eu, nici de asta nu te-ai da în lă-turi; așă-i că ți-a căzut cu tronc la inimă?

— Mai așă, măi Chirică!

— Apoi îți spun eu, stăpine, că nici asta nu-i de noi. O vezi cît e de pișină, dar și asta are două coaste de drac într-însa. Să te mai lași, stăpine, cum ți-am spus eu.

— Apoi dă, măi Chirică, în ziua de azi, nu știu zău care a mai fi cu crucea-n sîn, cum cauți tu. Eu gîndesc că tot om alege, om alege, pîn-om culege.

— Ba nu, stăpine, lasă pe mine, că știu eu ce fac.

Ipate iar se lasă după cum zice Chirică, și se întoarce ei sara acasă tot cum s-au dus. Dar Ipate acum nici de treabă nu-și mai căuta, nici mîncarea nu se prindea de dînsul, nici somnul nu-l fura, era cum e mai rău. Toată ziua prindea buburuzi, și punîndu-i pe dosul mîinii, zicea:

Buburuz, Buburuz,

Încotro vei zbura,

Într-acolo m-oi însura!

Dă, ce să-i zici? dăduse și el în pîrpăra însuratului. Ș-apoi știți că este o vorbă: Cînd îi omul în doi peri, să te ferești de dînsul, c-atunci e cum îi mai rău. Vorba ceea: Arde focu-n paie ude. Așă și Ipate, tot sughița, tot ofta din greu și de abia aștepta să vie duminica.

Duminica iar vine, și ei acum se ieu și se duc la joc în alt sat. Și cum ajung acolo, Ipate i se prinde în joc ling un puișor de fată, căreia îi jucau ochii în cap ca la o șerpoaică. Se învățase și el, șiretul, a le alege așă de pe deasupra, dar numai Chirică băietul știa ce zace în inima lor și cît le poate calul. Că ce-i mai greu de ales decît omul? Dar Chirică era și el pe acolo. Și ce a făcut el, ce a dres, că fetei și lui Ipate au început a le sfîrîi inima unul lingă altul. Boldul Satanei se vede că-l

înghipase. Și cum se lasă Ipate din joc, Chirică îl trage deoparte și-l întreabă:

— Ei, stăpine, cum ți se pare?

— Cum să mi se pară, măi Chirică? Ia, parcă-mi vine s-o sorb cu ochii, de dragă ce-mi e; dacă n-a mai fi și asta, apoi nu mă mai însor niciodată, că destul mi-ai tulburat mințile pin-acum.

— Asta-i bună, stăpine, zise Chirică. Nu-i vorbă, că tot are și ea o coastă de drac, dar trăind și nemurind, i-om scoate-o noi și pe aceea.

Atunci, bucuria lui Ipate! Începe a se ținea de fată ca scaiul de oaie. Și unde nu ț-o înșfacă pe sus și se ieu ei ba din tîlcuri, ba din cimilituri, ba din pîcilit, ba din una, ba din alta, și de colo pînă colea, ș-au plăcut unul altuia. Și Ipate, nemaiavind răbdare, se și duce la tată-său și la mă-sa, de o cere. Vorba ceea:

Vin la mama de mă cere:
De m-a da, de nu m-a da,
Peste noapte mi-i fura.

Părinții fetei, cînd aud asta, au de bucurie că le-a picat un om așa de bun și o dau cu minici largi. Peste cîteva zile nunta se face, și Ipate își ia femeia cu zestre cu tot, o duce acasă la dînsul, și pace bună! Și așa trăiau ei de bine și se iubeau unul pe altul ca niște hulubași. Și Ipate, fiind foarte mulțămît de asta, zise într-o zi:

— Doamne, măi Chirică, bun suflet de femeie mai am! Bine mi-am ales-o.

— Bună, stăpine, nu-i cuvînt, dar știi că este o vorbă: Cînd nici nu gîndești, atunci te trîntește, las să vedem. Ia adă-ți aminte ce ți-am spus odată, că și asta, cît îi de bună și blajină, tot are o coastă de drac într-însa, care trebuie scoasă numai-decît, dacă ți-i voia să ai femeie cum trebuie și s-o duci cu dînsa pînă la adinci bătrînețe.

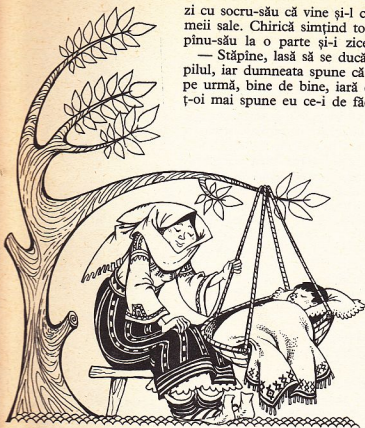
— Apăi dă, nu știu cine ți-a mai putea intra și ție în voie, măi Chirică. Cîte știi tu, numai dracu cred că poate să-ți deie de fund.

Dar nu se implinește bine anul și femeia lui Ipate face un băiet. La vreo două-trei luni după asta, Ipate se trezește într-o

zi cu socru-său că vine și-l cheamă la nunta unui frate al femeii sale. Chirică simțind toate, cum îi dracul, trage pe stăpinu-său la o parte și-i zice:

— Stăpine, lasă să se ducă numai nevasta dumitale cu copilul, iar dumneata spune că de-i avea vreme să te duci mai pe urmă, bine de bine, iară de nu, să te ierte. Și după asta, Ț-oi mai spune eu ce-i de făcut.

Ipate, deprins a asculta pe Chirică, zice socru-său:

— Tată, eu n-oi putea merge, că după cum vezi am tare multe trebi pe capul meu, și numai cu un argătel ce-l am, de abia le pot dovedi. Nevasta mea însă poate să meargă, și de m-a ierta vremea să pot veni și eu mai pe urmă, bine de bine, iară de nu, te rog să mă ierți!

Socru-său atunci, nemaiavind ce zice, ia pe nevasta lui Ipate cu copil cu tot și se cam mai duce.

În ziua de uncrop, Chirică zice lui Ipate:

— Stăpîne, ia acum a venit vremea ca să scoatem coasta cea de drac din femeia dumitale. Hai, încalecă iute pe cal și te du la nuntă. Dar să știi de la mine ce ai să faci cînd vei ajunge acolo: alături cu casa socru-tău este o căsuță tupilată, în care șede un tâlpoi de babă, meșteșugoașă la trebile sale cum îi sfredelul dracului. Du-te de trage în gazdă la dînsa și fă-te că ești un drumeț străin. Pune-te apoi pe lingă ea luntre și punte și juruiește-i ceriul și pămîntul, ca să-ți smomească pe nevasta dumitale și să ți-o aducă acolo. Și atunci să vezi ce pot babele și cît îi de credincioasă femeia.

— Să... ra! măi Chiriac, ce spui tu? Parcă despre asta mi-aș pune capul la mijloc.

— Ba nu fi așa de darnic, stăpîne. Mai bine cruță-ți capul, că poate ți-a mai trebui.

— Dar oare nu m-or cunoaște, măi Chirică?

— N-ai grijă, stăpîne, poți să te duci și pe la nuntă, că am făcut ce știu eu și nime n-are să te cunoască.

Ipate, voind să se încredințeze și despre asta, ascultă pe Chirică și se duce. Și cum ajunge în sat, trage în gazdă la babă, o ia cam pe departe și-i spune ca să-i aducă desară pe nevasta lui Stan din satul cutare la dînsul.

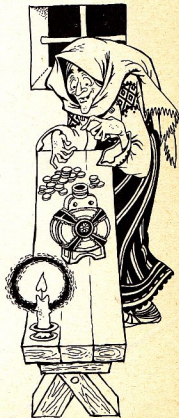
Baba, cînd aude asta, pune mîna la gură, clatină din cap și zice:

— Doamne, om bun, cum crezi dumneata c-aș face eu una ca asta, mai ales că femeia are bărbat bun, frumos și bogat, și nu-i de acele de care gindești dumneata?

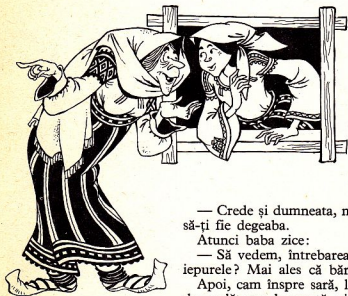
Atunci Ipate scoate plosca de la oblînc, dă babei vreo citeva gituri de rachiou, și apoi îi mai întinde și o pungă toșcă de bani, zicînd:

— Mătușă, de mi-i face acest bine, atunci să știi că ai să ai și mai mult de la mine. Fii bine încredințată că n-are să ne știe nici pămîntul.

Baba deodată stă pe gînduri: parcă n-ar fi prea voit nici treaba s-o facă, dar nici punga s-o lese. În sfîrșit mai șede ea pe gînduri cît șede, apoi ia punga și zice:

— Om bun, minca-te-ar puricii să te minince!... Eu știu ce vrasăzică durerea de inimă, bat-o pirdalnica s-o bată!... Nu știu, zău, cum a sta și asta; îmi plesnește obrazul de rușine, cind gindesc cum am să mă înfățoșez înaintea femeii celeia cu vorbe de acestea... Mă duc și eu într-un noroc să vedem, și de-oi putea face ceva, bine de bine, iară de nu, mi-i crede și dumneata, că știu cum se fac de greu trebile astea și rar le scoatem în capăt.

— Crede și dumneata, mătușă, că de-i face pe treabă, n-are să-ți fie degeaba.

Atunci baba zice:

— Să vedem, întrebarea n-are greș. Mai știi de unde sare iepurele? Mai ales că bărbatu-său nu este aici.

Apoi, cam înspre sară, lasă pe drumet singur în casă, și se duce alături la nuntă, și cum ajunge, trage pe nevasta lui Ipate deoparte, îi spune codoșca cîte și mai multe, ș-o face pe femeie să se alunece cu mintea!

— Mătușă — zice nevasta — d-apoi oare cum om face noi, ca să fie mai bine?

— Acesta nu-i vreun lucru pin' pe acolo, copilă hăi, zice baba. Ia du-te în casă, trezește-ți copilul din somn și el atunci are să înceapă a plînge; pe urmă pișcă-l tot cîte oleacă și el

are să înceapă a țipa. Și atunci tatu-tău, cum îi el supărăcios, are să zică de la o vreme să iei băietul și să-l dai — ia încolo la baba cea de alături. Tu, cum îi auzi asta, să iei băietul cu albie cu tot și să vii cu dînsul la mine. Ș-apoi atunci...

Femeia lui Ipate ascultă de babă, face cum i-a zis ea, și pe inserate și vine la dînsa cu copilul în brațe, și cum intră în casă, începe a se chicoti și a spune de la nuntă multe și mărunte, fără să cunoască pe bărbatu-său.

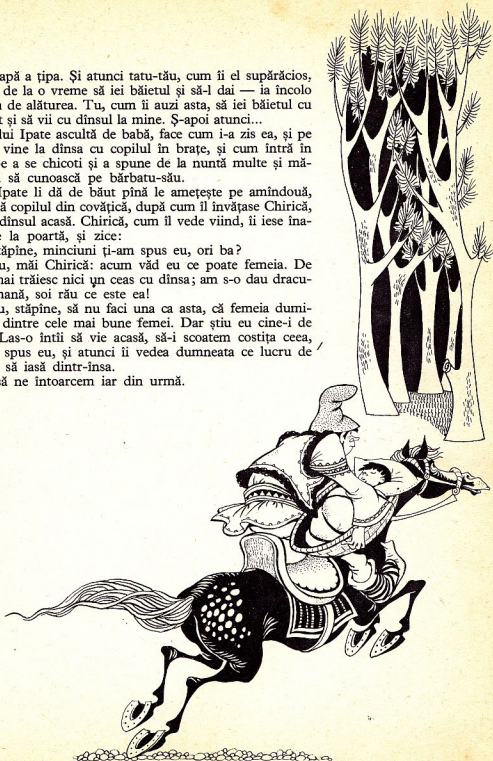
Atunci Ipate li dă de băut pină le amețește pe amîndouă, apoi își fură copilul din covățică, după cum îl învățase Chirică, și fuge cu dînsul acasă. Chirică, cum îl vede viind, îi iese înainte de pe la poartă, și zice:

— Ei, stăpîne, minciuni ți-am spus eu, ori ba?

— Ba nu, măi Chirică: acum văd eu ce poate femeia. De acum nu mai trăiesc nici un ceas cu dînsa; am s-o dau dracului de pomană, soi rău ce este ea!

— Ba nu, stăpîne, să nu faci una ca asta, că femeia dumitale e una dintre cele mai bune femei. Dar știu eu cine-i de vină aici. Las-o întii să vie acasă, să-i scoatem costița ceea, care ți-am spus eu, și atunci îi vedea dumneata ce lucru de femeie are să iasă dintr-însa.

Acum, să ne întoarcem iar din urmă.

Femeia lui Ipate și cu baba, cind se trezesc din ametală, nici tu drumeț, nici tu copil, nici tu nimica! Atunci odată încep ele a se boci înădușit și a se bate cu pumnii peste cap, însă fără nici un folos! Mai iscodește ia hîrca pe ici pe colea să vadă n-a putea afla ceva despre copil, dar copilul parcă intrase în pămînt.

— Ei, ei! Acu-i acu. Vai de mine, nevastă hăi — zise baba — ce păcat mi-am găsit cu tine! Dracul știe ce să fac.

Și cum sta baba împietrită, dracul îi și dă în gînd una.

— Nevastă hăi! alta nu-i de făcut, decît să înșomoltăcim motanul ista al meu cu niște petece, să-l punem în albiuță și apoi să dăm foc casei pe dinăuntru, iar noi să ieșim afară. Și cînd s-a aprinde mai tare, noi să începem a ne boci în gura mare și a striga: foc! foc! Și pîn-or sări oamenii de la nuntă, pînă nu știi ce, casa are să se topească. Și cînd or găsi motanul scrum, au să creadă că a ars copilul, și poate s-o tîmăduim.

— Că bine zici dumneata, mătușă, asta s-o facem.

— S-o facem, s-o facem. Dar eu ce fac tocmai acum la bătrînețe fără leac de adăpost?

— Nu te îngriji de asta, mătușă dragă, că am să te ieu cu mine și-i trăi pe lingă noi ca banul cel bun. Bărbatu-meu e cum îi pinea cea bună și te-om avea curat ca pe o mamă.

Atunci baba se înduplecă, căci n-are încotro, dau ele foc casei, și pînă cînd sar oamenii, pînă nu știi ce, și casă și motan și tot se făcuse scrum. Iară ele plingeau de u dau pămîntul, zicînd:

— Vai de noi și de noi! copilașul nostru, cum au ars!

Oamenii, văzîndu-le zbuciumîndu-se așa, au început care dincoțoro să le mîngîie. Și a doua zi tatăl femeii lui Ipate trimite pe un argat al său cu carul cu boii să ducă și pe babă și pe fiica-sa la bărbatu-său acasă, arătîndu-se cu mare părere de rău pentru astă cumplită nenorocire.

Pe drum femeia lui Ipate zice babei:

— Mătușică, viri-te ici în sacul acesta, și cînd vom ajunge acasă întîi am să spun bărbatu-meu că aici sînt niște buci de la mămuca, pentru făcut saci. Și aceasta numai pînă s-a duce de la noi un ticălos de argat care-l avem, că chiar azi i se implinește.

Baba ascultă și se viră în sac. Și cum ajung acasă și trag carul în ogradă, nevasta lui Ipate lasă toate cele în car și se duce de-a dreptul în casă plângînd, să găsească pe bărbatu-său și să-i spună cele întîmplate. Însă cînd colo, nici Ipate, nici Chirică nu erau acasă. Atunci femeia lui Ipate și cu argatul tătine-său tăbircesc sacul, cum pot, îl pun într-o căsoaie, pe cuptior, după horn, și apoi ea dă drumul argatului să se ducă înapoi. Și cufn pornește acesta, Ipate și pică în loc. Femeia lui, cum îl vede, începe a boci și a zice:

— Vai de mine și de mine, bărbate, ce am pățit... Copilașul nostru nu mai este! Și-i spune toată întîmplarea, după cum se înțelесе cu baba. Ipate atunci îi zice:

— Lasă, măi femeie, că de-om trăi voș fi noi hărnici să mai facem copii. Dă, cu cine să te sfădești? Pesemne așa a fost să fie de la Dumnezeu!

Și cum vorbeau ei, numai iaca întră și Chirică pe ușă, cu un ciocan, c-o daltă și c-o păreche de clești în mină. Femeia lui Ipate, cum îl vede, începe a i se tîngui și lui. Dar Chirică, după ce o ascultă zice:

— O crezi, stăpine, ce spune? Nu te mai uita în gura ei. Ia mai bine s-o cinătuim. Pune-o jos, și să-i scoatem costița ceea.

Atunci Ipate odată mi ț-o și înșfacă de cozi, o trîntește la pămînt ș-o ține bine. Iară Chirică începe a-i număra coastele din stînga, zicînd: una, două, trei, și cînd la a patra, pune dalta, trîntește cu ciocanul, o apucă cu cleștele ș-o dă afară. Apoi așază pielea la loc, pune el ce pune la rană, și pe loc se tămăduiește. După aceasta zise:

— Stăpine, ia, de-acum ai femeia cumsecade, numai s-o cam ții din friu și să-i rătești unghiile din cind în cind, ca nu cumva să-ți pună coarne.

Ș-odată se duce Chirică la casa de alături și aduce copilul. Femeia lui Ipate, cind a mai văzut și asta, numai i s-a încheștat gura și a înghețat de frică.

Atunci Chirică sărută mîna lui Ipate, și zice:

— Ei, stăpine, iaca chiar azi mi s-au împlinit anii de slujbă. Rămii de acuma sănătos, că eu mă duc de unde am venit. Dar să știi de la mine, și să spui și altora, că te-a slujit un drac trei ani de zile, numai pentru un boț de mămăligă de pe teșitura din pădure și pentru un putregai de căpătii ce-mi trebuiește sub talpa iadului.

Și atunci odată și înșfacă Chirică sacul cel de după horn cu babă cu tot și se face nevăzut. Femeia lui Ipate începe a țipa grozav și a zice:

— Aleargă după dînsul, bărbate, și nu-l lăsa! Cîlții de la mămuca mi i-a luat... Din ce să mai facem noi saci?

Ipate însă nu avea acum grijile aceste. El era mîhnit pentru pierderea lui Chirică, care era bunătate de băiet, și nu știa unde l-ar găsi, ca să-i mulțamească pentru atîtea binefaceri ce primise de la dînsul.

Dar Chirică era acum tocmai în iad și se desfăta în sînul lui Scaraoschi iară codoșca de babă gema sub talpa iadului, și numai motanul ei cel din ceea lume îi plîngea de milă, pentru că l-a cocolit așa de bine.

Și iaca așa, oameni buni, s-a izbăvit Ipate și de dracul și de babă, trăind în pace cu nevasta și cu copiii săi.

Și după aceea, cind îi spunea cumva cineva cîte ceva de pe undeva, care era cam așa și nu așa, Ipate flutura din cap și zicea:

— Ia, păziți-vă mai bine treaba, și nu-mi tot spuneți cai verzi pe păreți, că eu sint Stan Pățitul!

